

XI научни скуп младих филолога Србије
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
30. март 2019. године

**САВРЕМЕНА
ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И
КЊИЖЕВНОСТИ**
(ПРОГРАМ И КЊИГА РЕЗИМЕА)

Крагујевац, 2019.

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
XI научни скуп младих филолога Србије
(Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, 30. март 2019.
године)

ПРОГРАМСКИ ОДБОР НАУЧНОГ СКУПА

Председник

Мр Зоран Комадина, редовни професор

Пошћредседници

Проф. др Милош Ковачевић

Проф. др Драган Бошковић

Уредници

Проф. др Милош Ковачевић

Доц. др Јелена Петковић

Проф. др Маја Анђелковић

Доц. др Мирјана Секулић

Секретари

Др Тања Танасковић

Катарина Милић

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
ХИ НАУЧНИ СКУП МЛАДИХ ФИЛОЛОГА СРБИЈЕ

Крагујевац, 30. март 2019. године

9.00–16.00 ХОЛ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА

Регистрација учесника

10.00 СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА

Отварање Скупа и поздравне речи

10.20 ХОЛ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА

Коктел за учеснике

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА

11.00 САЛА ЗА СЕМИНАРЕ (ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ)

Секција I/1: Савремена проучавања језика

Председавају: *Олга И. Богуновић, Александра С. Јовановић*

Јована С. Стевановић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Морфолошке особине језика Софијског прејиса Душановог законика / 14

Милица Ж. Шкорић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Језикословна делатности Петра Нинковића / 15

Весна Д. Филиповић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Барокна геометрија реченице у Кандору или откровењу египатских тајни Аџанасија Стојковића / 16

Олга И. Богуновић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

*Примери дејтимологизације именица са псл. префиксом *ра- у српском језику / 17*

Стефан М. Степановић (Институт за српски језик САНУ)

Акцентна презентација код глагола прве врсте (однос књижевност језика и колубарског говора) / 18

Ирена Д. Колај Ристановић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Туризми у протокоlima Саборне цркве у Београду 1816–1878: прилог ономастичким исцртавањима / 19

12.30–12.45 **Пауза**

Мирјана Р. Обрадовић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Анџропонимија у топонимији левачких села око Каленичке реке / 20

Биљана С. Ристић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Како наћи главу у језику и на маји / 21

Катарина З. Стевановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Употреба презентиа у говору крагујевачке Лејенице / 22

Александра С. Јовановић (Институт за српски језик САНУ)

О једном топиу дапива у српском језику: нереперенцијална употреба енклиитике му / 23

Лела Ж. Грујић / Бранкица Г. Црноглавац (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Улога и место косих падежа квалификативног значења у синонимном говору младих / 24

Ђорђе В. Шуљеварић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Фразеологизми са компонентама дан и ноћ у српском језику / 25

14.15–14.45 *Дискусија*

14.45–16.00 *Пауза*

11.00 САЛА ЗА СЕДНИЦЕ (ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ)

Секција I/2: Савремена проучавања језика

Председавају: *Сандра П. Буљановић Симоновић, Тамара Р. Ђуканов*

Стефан Ж. Милосављевић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

О корелативима узрочних клауза уведених везником КАКО у српском језику / 26

Ана Ј. Барбатесковић / Тамара Р. Ђуканов (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Синтаксичко-семантичке сличности и разлике глагола хтети и желети: корпусни приступ / 27

Јулијана С. Деспотовић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Реченице без предикатиа у аутописном роману Африка П. Петровића / 28

Јелена М. Павловић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Најважније тенденције у проучавању синтаксе српског језика 19. века / 29

Јована Љ. Димитријевић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Текстеме унушар збирке Откровење Расџка Пејровића / 30

Ана Ж. Кажанегра Величковић / Тамара М. Стефановић (Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Филозофски факултет)
Модели преношења шћуђеџ говора у роману Сибир Владимира Кеџмановића / 31

12.30–12.45 **Пауза**

Стефан Д. Тодоровић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Сџилисџички аџсџектџ декомџонована џменица у џезику новинарсџа / 32

Весна Д. Космаџац (Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет)
Глаџоли возити, водити и носити у џоређењу са џлаџолима креџања у руском џезику / 33

Сандра П. Буљановић Симоновић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Фразеолоџизми у роману Златан човек Мора Јокаиџа и њеџовим џреводима на срџски џезик / 34

Мариџа Н. Јаневска (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Исџравностџ имена у Плаџоновом Кратилу / 35

Биљана Р. Скопљак (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Плаџонова и Хаџдеџерова размџрања о џезику у делима Федар и На путу к џезику / 36

14.00–14.30 **Дискусиџа**

14.30–16.00 **Пауза**

16.00 САЛА ЗА СЕМИНАРЕ (ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ)

Секџиџа I/3: Савремена џроучавања џезика

Председавају: **Мариџа С. Раковић, Ана В. Петровић**

Мариџа С. Раковић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Падеџни сџсџтем у уџбеницима срџскоџ као сџџраноџ џезика за А ниво (лингвџсџички и методџички асџектџ) / 37

Мариџа Д. Исаиловић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Сџџавови о значају џравоџиса код ученика друџе џодине средње сџџручне школе / 38

Наташа А. Спасић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Модерне технологије у контексту образовања XXI века / 39

Катарина Г. Мијаљевић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Смејње у учењу / 40

Тара Ч. Пешић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Стихови студената према родним стереотипима у настави мајерње језика у основношколском образовању / 41

17.15–17.30 **Пауза**

Наташа Д. Вученовић (Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет)
Употреба женског рода у називима занимања и ишлаула у италијанском језику / 42

Ана В. Петровић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Конјунктив имперфекција модалних глагола за исказивање футуралности у италијанском језику / 43

Анђела Д. Васиљевић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Контрасивни преглед шемјоралних конектора у француском и српском језику / 44

Марија Ђ. Симовић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Негација прекида са француским аористом / 45

Јована З. Миловановић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
О имперфективности у српском и француском језику / 46

Александар Т. Танасијевић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Употреба мајерње језика у настави шпанског језика као страног / 47

19.00–19.30 **Дискусија**

19.30–20.00 **СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА**

Запварање скула

16.00 САЛА ЗА СЕДНИЦЕ (ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ)

Секција I/4: Савремена проучавања језика

Председавају: Милица С. Баџић, Снежана М. Кљакић

Снежана М. Кљакић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Међуоднос асињектиуалног глагола keep и глагола у комплементу у енглеском језику / 48

Катарина Б. Субановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Метафорична значења животињских назива која се односе на људска бића у енглеском и српском језику / 49

Јована Ј. Рупар (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Појмовна метафора РАСПРАВА ЈЕ РАТ у идиомима у енглеском и српском језику: контрастивна анализа / 50

Милица С. Баџић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Примена композицијалне анализе у контрастирању глагола смејања у енглеском и српском језику / 51

Горица Р. Томић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Механизми модификације уставиљених израза у новинским насловима на енглеском језику / 52

17.15–17.30 **Пауза**

Вања З. Вукчевић (Београдска пословна школа – Висока школа струковних студија)

Слободни неуравни и неуравни говор у преводу са српског на енглески језик / 53

Јована Ж. Николић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Превод родно осетљивих именица на енглески на информативним портретима / 54

Ана Љ. Вучићевић / Александра Д. Ракић

(Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Текстуална комуникативност приказа књижа на српском и енглеском језику / 55

Милан Д. Тодоровић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Преглед интернационалних изражавања о обрнутој учионици и њихов значај за изражавања у Србији / 56

Ања М. Думановић / Ружица С. Милосављевић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет / Универзитет Сингидунум, Пословни факултет)
Заступљеност књижевности у настави енглеског језика као страног језика у основним и средњим школама у Београду / 57

Оливера Б. Ранчић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Улога студijsких размена у интеркултуралном учењу / 58

19.00–19.30 **Дискусија**

19.30–20.00 **СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА**

Затварање скупа

САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА КЊИЖЕВНОСТИ

11.00 СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА

Секција II/1: Савремена проучавања књижевности

Председавају: Дуња Д. Шукара и Сара М. Симић

Милица Љ. Вучковић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Одржање и отуђеност у романима Харукија Муракамија / 59

Сара М. Симић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Митолошко искуство путовања и повратка у контексту емиграције у делу Алис Зенигер / 60

Мина С. Сукновић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Митови и архетипови у делу Деца поноћи Салмана Руждија / 61

Наташа П. Ракић / Бранка Б. Огњановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Приказ колонијалног освајања Африке у роману Олга Бернхарда Шлинка / 62

Мирјана В. Мићић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Ушцај бола и боје коже на однос према насиљу у роману Срамота Џона Куџија / 63

12.30–12.45 **Пауза**

Дуња Д. Шукара (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Дискусија није земље: Анализа Ханкеове Кукавице из Велике Хоче / 64

Никола М. Ђуран (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Ревизија америчког идентитета у драмама Сема Шейрда у контексту политичке изолационистичког патриотизма Доналда Трампа / 65

Нина А. Катана (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
Постмодернистички елементи у роману Човек у мраку Пола Остера / 66

Наташа З. Антонијевић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Сакаги Били са Инишмана Мартина Макдоне у контексту Селенићевог виђења ангажмана у драми / 67

Јелена Р. Тричковска (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Идеолошки искази у роману Паралелне приповести Петера Надаша 68

14.00–14.30 *Дискусија*

14.30–16.00 *Пауза*

11.00 СВЕЧАНА САЛА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА

Секција II/2: Савремена проучавања књижевности
Председају: Милица М. Галић и Дајана З. Милованов

Ђорђе Н. Кебара (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Научне претпоставке књижевне критике о терминолошким одредницама светска књижевност и општа књижевност / 69

Дајана З. Милованов (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
О воајеризму у књижевности – теоријски оглед / 70

Милана М. Гајовић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Функције књижевности у Орвеловој и Кишовој интерпретацији / 71

Ђорђе М. Ђурђевић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Јунаци Андерсенових бајки: проблем читалачке рецејције / 72

Миона Р. Коматина (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Кишни глистац Андрије Милошевића – тумачење и анализа / 73

12.30–12.45 *Пауза*

Никола Р. Лалић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Андријева приповећка Деца и превенција насиља у основној школи / 74

Магда Г. Миликић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Етнички идентитети у Андрићевој приповеци Три дечака / 75

Милица М. Галић (Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет)

Изгубљено у преводу: посљедице губљења културолошких елемената и изгара ријечима у књижевном преводу Андрића и Верзе / 76

Милан Б. Громовић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Преводјење Византије на други континент: преписка Ивана В. Лалића и Чарлса Симића / 77

Марија М. Шљукић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)

Фолклорни елементи и њихова симболика у роману Доктора Валентина Трубара и сестре му Симонете повест чудноватих догађаја у Србији Милисав Савића / 78

14.00–14.30 *Дискусија*

14.30–16.00 *Пауза*

11.00 УЧИОНИЦА А5 (ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ)

Секција II/3: Савремена проучавања књижевности

Председавају: Јована С. Трандафиловић и Маријана С. Јелисавчић

Сања Г. Ђетојевић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Између поезије и филозофије – о роману Како упокојити вампира Борислава Пекића / 79

Александра А. Марковић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Еденски врт – простиор Атлантиде Борислава Пекића / 80

Татјана Н. Кличковић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Карневалски елементи у роману Последња љубав у Цариграду Милорада Павића / 81

Маријана С. Јелисавчић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)

Ко је проклео уклету кућу? Мојив уклете куће у романима Кућа са седам забата Најанијела Хојторна, Уклета кућа на брду Ширли Џексон и причи Нечиста кућа Милете Јакшића / 82

Бирсена Е. Џанковић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Наративи и наративи у Настасијевићевим приповестима / 83

12.30–12.45 *Пауза*

Јелена М. Тодоровић Васић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Положај жене у Медеји Луција Анеја Сенеке / 84

Јелена Ђ. Гојић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Лик Бринхилде као централне фигуре у Песми о Нибелунзима / 85

Јована С. Трандафиловић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Један живот и Леоне Леони као романи деформације / 86

Катарина И. Раденковић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Елементи аутобиографије и аутофикције у роману Према истинитој причи (2015) Делфине де Виџан / 87

Селма Х. Хасановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)

Хронолошки аутописа Љубав у Тоскани Милоша Црњанског / 88

14.00–14.30 *Дискусија*

14.30–16.00 *Пауза*

16.00 СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА

Секција П/4: Савремена проучавања књижевности

Председавају: Ђорђе Р. Радовановић и Тијана М. Јовановић

Христина Љ. Аксентијевић (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет)

Виртуелни домени фикције и мултипликација интратекстуалних идентитета у роману Црвени петао лети према небу Миодрага Булајковића / 89

Тијана М. Јовановић (Институт за књижевност и уметност, Београд)

Интратекстуалне везе у роману Распуст (Les Vacances) Жили Волкенштајн / 90

Милица Д. Миловановић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Позив на ошкровење: интјершјектјуалне алузије у роману Бледа ватра Владимира Набокова / 91

Милош С. Арсић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Интјершјектјуалностј у роману Колекционар Џона Фаулса / 92

Александра З. Стојановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Дистјопијско читтање Великог Гетсбија и 1984. / 93

17.15–17.30 **Пауза**

Тамара Н. Јаневска (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Ушницај штрауме на сјособностј говора у аутјобиографији Знаем зашто птица у кавезу пева Маје Анцелу / 94

Наташа М. Милојевић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Злочин, казна и штраума: персјектјива починиоца у роману Све птице певају Иви Вајлд / 95

Ђорђе Р. Радовановић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Простјор суицидалне слободе у роману Зли дуси Ф. М. Достјојевског / 96

Јасмина Б. Тешовић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Надмоћ објек(а)тја над субјектјом у шпрози Брат Давида Албахарија / 97

18.30–19.00 **Дискусија**

19.30–20.00 **СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА**

Затјварање скуиа

16.00 СВЕЧАНА САЛА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА

Секција III/5: Савремена шпроучавања књижевностји

Председавају: Горица Д. Радмиловић и Марија И. Слобода

Марија И. Слобода (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
На размеђи двеју поетјика: од романтизма ка реализму у српској поезији / 98

Ана Д. Козић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
Проблем песничке самосвестји у поезији Војислава Илића / 99

Милица Р. Софинкић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
Бошко Токин у Мицићевом Зениту (1921–1922) / 100

Емина С. Перић Комненовић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Стиљско обликовање простора у збирци песама Купиново Милосава Тешића / 101

Олга С. Стојадиновић (Универзитет у Београду, Филолошки факултет)
О песничкој филологији кроз стваралаштво Бранимира Кршића / 102

17.15–17.30 *Пауза*

Јелена Ђ. Весковић (Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет)
Митски елементи у пасторалном амбијенту приказања Од породе Језусова Мавра Вејрановића / 103

Сања Н. Ратковић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
Трагични догађаји из националне историје као шемајски предложак Житија преподобнаго Стефана Првовенчананаго / 104

Сузана М. Симић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
Лик кнеза Михаила Обреновића у српској књижевности: компаративне перспективе / 105

Горица Д. Радмиловић (Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет)
Живојин Балугџић и Милан Стојадиновић у Ембахадама Милоша Црњанског / 106

18.30–19.00 *Дискусија*

19.30–20.00 **СВЕЧАНА САЛА РЕКТОРАТА**
Заштварање скупа

Јована С. Стевановић*

Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

МОРФОЛОШКЕ ОСОБИНЕ ЈЕЗИКА СОФИЈСКОГ ПРЕПИСА ДУШАНОВОГ ЗАКОНИКА

Предмет рада јесу морфолошке особине језика Софијског преписа *Душановог законика*. Циљ рада јесте да се сагледају морфолошке особине и да се утврди које су српскословенске и српске народне особине присутне у споменутом препису. Спроведена анализа је показала да су присутне следеће српскословенске особине: наставак *-ић* у 3. лицу једнине и множине презента, дужи облици презента помоћних глагола, облици општих заменица без метатезе групе *-вс*, наставак *-аџо* у генитиву једнине придева мушког рода, наставак *-ому* у дативу једнине придева мушког и средњег рода, наставак *-ују* у акузативу једнине придева женског рода. Од изразитих српских народних особина присутне су: наставак *-у* у локативу једнине именица мушког и средњег рода, наставак *-е* у генитиву једнине именица женског рода, наставак *-ом* у инструменталу једнине именица женског рода, наставак *-е* у номинативу и акузативу множине именица женског рода, 3. лице једнине и множине презента без крајњег *-ић*, наставак *-мо* у 1. лицу множине презента.

Кључне речи: морфологија, историја језика, српскословенски језик, српски народни језик, Софијски препис

Примљен: 3/8/2019 19:57:39

Прихваћен: 17.3.2019.

* jovanica.st@gmail.com

Милица Ж. Шкорић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ЈЕЗИКОСЛОВНА ДЕЛАТНОСТ ПЕТРА НИНКОВИЋА

У раду осветљавамо лингвистички рад Петра Нинковића, једног од противника реформи Вука Стефановића Караџића, са освртом на прво и друго издање његове Српске граматике (1848. и 1856). Сходно конзервативној струји којој је аутор припадао и времену у коме су ова дела настала, испитује се њихова позиција на путу којим се српски језик кретао ка стандардизацији, а тиме и разлози због којих су остајала у сенци коначне спроведене реформе.

Кључне речи: историја српског књижевног језика, стандардизација српског језика, граматички приручници, Петар Нинковић

Примљен: 2/15/2019 22:56:45

Прихваћен: 17.3.2019.

* milica_skoric@ymail.com

Весна Д. Филиповић*
Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

БАРОКНА ГЕОМЕТРИЈА РЕЧЕНИЦЕ У КАНДОРУ ИЛИ ОТКРОВЕЊУ ЕГИПАТСКИХ ТАЈНИ АТАНАСИЈА СТОЈКОВИЋА

Атанасије Стојковић, писац славеносрпске епохе, школовао се по великим западним центрима, учећи језике, међу којима и немачки и латински. Упознавши се са граматиком и књижевношћу која је стварана на тим језицима, почео је и сам да ствара дела у којима је био уочљив барокни изглед реченице као последица утицаја рускословенске синтаксе са јасно уочљивим одликама синтаксичко-стилистичке природе по угледу на немачки језик. Овим радом настојимо да у делу А. Стојковића *Кандор или открочење египатских тајни* испитамо у којој мери и кроз које особине је приметан латинско-немачки утицај и у којој мери су уочљиви барокни изглед и барокна конфигурација синтаксе (дуга, китњаста, богато разуђена реченица, финална позиција предиката и инфинитива, дуге атрибутске синтагме, опкорачења, инверзије, синтаксички паралелизам итд.). Испитана грађа потврдила је да су у великој мери барокни изглед и барокна конфигурација синтаксе присутни у делу А. Стојковића као последица латинско-немачког утицаја.

Кључне речи: барокна реченица, рускословенски језик, славеносрпски језик, синтакса, Атанасије Стојковић

Примљен: 3/8/2019 18:26:41

Прихваћен: 17.3.2019.

* filipvesnafilip@gmail.com

Олга И. Богуновић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ПРИМЕРИ ДЕЕТИМОЛОГИЗАЦИЈЕ ИМЕНИЦА СА ПСЛ. ПРЕФИКСОМ *РА- У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Као последица архаичности префикса *па-* (или непродуктивности датог творбеног модела) у савременом српском језику многе именице са поменутиим префиксом бивају етимолошки непрозирне. На њихову деетимологизацију, поред застарелости таквог творбеног модела, подједнако утичу и други језички процеси који доводе до непрозирности њихове морфемске односно творбене структуре (упор. нпр. *павлака*, *пасишорак*, *паук*, итд.). Наш циљ у овом раду јесте да осветлимо етимологију разматраних именица, као и да прикажемо процесе који су довели до тога да она са савремене тачке гледишта буде непрозирна. Именице са префиксом *па-* које ћемо у овом раду размотрити ексцерпирани су из 19. тома Академијиног речника.

Кључне речи: деетимологизација, реконструкција, етимон, префикс, творба

Примљен: 3/9/2019 17:45:14

Прихваћен: 17.3.2019.

* olgabogunovic.94@gmail.com

АКЦЕНАТ ПРЕЗЕНТА КОД ГЛАГОЛА ПРВЕ ВРСТЕ (ОДНОС КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА И КОЛУБАРСКОГ ГОВОРА)

У раду се приказује акценат презента глагола прве врсте у књижевном језику, при чему смо се детаљније осврнули и на савремено стање у колубарском говору, и то да би смо увидели колико се акцентом презента један такав народни говор из најуже основице књижевног језика може разликовати од књижевног језика. Такође, испитивањем савременог стања у колубарском говору, увидели смо колико се тај говор променио од средине прошлог века, када га је испитао Берислав Николић. За то истраживање користили смо две анкете, при чему су нам информатори читали задати текст. Поделу глагола прве врсте на акценатске типове преузели смо из монографије *Књига о акценцију књижевног језика* Михаила Степановића и за сваки тип смо обрадили акценатске моделе презента.

За презент у колубарском говору најбитније је истаћи да се поста акценатске дужине најбоље чувају на слогу који је непосредно иза слога са краткоузлазним акцентом, док се у свим другим акценатским комбинацијама оне често скраћују, и то чешће него средином прошлог века. Што се тиче стања у књижевном језику, најсложеније акценатско стање срећемо код глагола типа *ићи-идем* и *пећи-печем*, што нам показују разни дублети, често и триплети.

Кључне речи: српски језик, акцентологија, глаголи прве врсте, презент, књижевни језик, колубарски говор

Примљен: 3/7/2019 12:35:04

Прихваћен: 17.3.2019.

* stefan.step.24@gmail.com

Ирена Д. Колај Ристановић*

Универзитет у Београду,

Филолошки факултет

ТУРЦИЗМИ У ПРОТОКОЛИМА САБОРНЕ ЦРКВЕ У БЕОГРАДУ 1816–1878: ПРИЛОГ ОНОМАСТИЧКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

Турски језик је, као језик вишевековне доминације Турака Османлија на нашем тлу, оставио видљиве трагове на наш језик. Сви ти језички наноси који су уврштени у категорију турцизама, заправо су речи оријенталног порекла које су нашле своје место у нашем речничком фонду. Протоколи Саборне цркве у Београду део су покретног културног наслеђа на црквенословенском језику и садрже податке о крштеним, венчаним и преминулим грађанима Београда, који су припадали парохији ове цркве. Уз детаљне податке, обавезно су навођени и називи занимања, тј. професија којом су се бавили родитељи крштених, односно „млада и женик”, те преминули. Овај рад резултат је истраживања, које је обухватило 35 протокола Саборне цркве, чији уписи садрже обиље турцизама, као већ асимилиованих речи у српском језику и представља допринос ономастичким истраживањима.

Кључне речи: ономастика, турцизам, османски језик, црквени протоколи, занимање

Примљен: 3/15/2019 10:27:44

Прихваћен: 17.3.2019.

* irena.sekerleme@gmail.com

Мирјана Р. Обрадовић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

АНТРОПОНИМИЈА У ТОПОНИМИЈИ ЛЕВАЧКИХ СЕЛА ОКО КАЛЕНИЋКЕ РЕКЕ

У овом раду доноси се микротопонимска грађа сакупљена у осам села око Каленићке реке у Левчу. Каленићка река се спушта са Гледихких планина. Настаје у атару села Надрље. Грађа је сакупљена у селима: Горњи Дубич, Каленићки Прњавор, Калудра, Лепојевић, Надрље, Опарић, Превешт и Шљевица. У раду се бавимо топонимима антропонимске основе. Анализирамо их са структурног и семантичког аспекта. Примећено је да је најчешћи вид именовања атрибутивна синтагма у којој је први члан антропоним, а други апелатив. Динстинктивну функцију у оваквим синтагмама може имати лично или породично име. Наша грађа познаје и осамостаљене антропониме у функцији топонима у којима се апелатив подразумева. Показано је да величина потеса има улогу у везивању родовског имена за територију типа Нешковицко, те да каткад објекат именовања (извор, брдо) опредељују творбени образац те се у тим случајевима на антропонимску основу додају форманти *-ов-ац*: Перковац. Грађу ћемо погледати и са етимолошког становишта те ћемо на пример приметити старо словенско име Прем у хидрониму Премов поток.

Кључне речи: антропонимија, топонимија, микротопонимија, Левач, Каленићка река

Примљен: 3/8/2019 22:40:29
Прихваћен: 17.3.2019.

* mira.obradovic14@gmail.com

Биљана С. Ристић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

КАКО НАЋИ ГЛАВУ У ЈЕЗИКУ И НА МАПИ

Лексеме из области анатомске терминологије имају важну улогу у српској ојконимији. Предмет истраживања су ојконими који у свом саставу садрже апелатив *глава* или друге које се односе на исти појмовни ентитет. Ојкониме смо ексцерпирани из *Азбучног сѝиска насеља у Републици Србији*, који издаје Републички завод за статистику. Семантички и етимолошки аспект обухватају значајан део анализе. Посматрана је и ареална дистрибуција. Ово истраживање захтева сложен и интердисциплинарни приступ, кореспондирајући, пре свега, са дијалектологијом, културологијом, етнологијом и социологијом.

Кључне речи: ономастика, *глава*, рељеф, ојконими, насеља, мапа, Република Србија, део тела, ареална дистрибуција

Примљен: 3/14/2019 9:54:29

Прихваћен: 17.3.2019.

* biljana.ristic.247@gmail.com

Катарина З. Стевановић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

УПОТРЕБА ПРЕЗЕНТА У ГОВОРУ КРАГУЈЕВАЧКЕ ЛЕПЕНИЦЕ

Циљ рада је да се представи употреба презента у говору крагујевачке Лепенице. Презент се најпре посматра као глаголски облик употребљен у својој примарној служби. Под примарном службом подразумевају се они примери у којима се презент посматра као време које описује садашње радње вршене у тренутку говора, као и функционисање презентских форми са становишта категорије референцијалности односно неререференцијалности. Посматра се и секундарна употреба презента која подразумева утврђивање ситуација временског транспонована презента у сферу прошлости односно будућности. Презент се анализира и у односу са другим глаголским облицима и утврђује са којим јединицама долази до удруживања на синтаксичком плану при исказивању прошлих или будућних радњи. Потом су разматрани и услови њиховог комбиновања и могућности њихове заменљивости у контексту. Анализа је показала да је презент глаголски облик који у говорима крагујевачке Лепенице спада у ред високофреквентних јединица, што одговара стању у стандардном језику.

Кључне речи: косовско-ресавски дијалекат, говор крагујевачке Лепенице, презент, индикатив, релатив

Примљен: 3/8/2019 13:16:55

Прихваћен: 17.3.2019.

* katjica.93.kg@gmail.com

О ЈЕДНОМ ТИПУ ДАТИВА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: НЕРЕФЕРЕНЦИЈАЛНА УПОТРЕБА ЕНКЛИТИКЕ МУ

Предмет овог рада представља испитивање семантичко-прагматичког доприноса датива неререференцијално употребљене енклитике *му* у примерима типа *То му дође субојџа / То му изађе хиљаду долара*. Истраживање је корпусно засновано: примери су ексцерпирани из електронских извора или забележени из разговора. У раду дајемо преглед реченичних конструкција у којима је забележен овај тип датива, међу којима се налазе и устаљене (фразеолошке) конструкције типа *Сво му зрмова / Сунце му жарко*. Потом разматрамо семантичко-прагматички допринос овог типа датива, доводећи га у везу са осталим типовима датива (нпр. са дативом примаоца, дативом искусиоца, оценитељским дативом, етичким дативом и др.). У анализи заузимамо ширу, општелингвистичку перспективу: анализирани датив поредимо са сличним типовима датива у другим језицима. Теоријски оквир налазимо у постулатима когнитивне лингвистике, прецизније, у теорији прототипа (исп. нпр. Домбровска 1997).

Кључне речи: датив, заменица, енклитички облик, неререференцијалност, теорија прототипа, српски језик

Примљен: 3/8/2019 23:00:23
Прихваћен: 17.3.2019.

* aleksandra.jovanovic@isj.sanu.ac.rs

Лела Ж. Грујић
Бранкица Г. Црноглавац*
Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

УЛОГА И МЕСТО КОСИХ ПАДЕЖА КВАЛИФИКАТИВНОГ ЗНАЧЕЊА У СПОНТАНОМ ГОВОРУ МЛАДИХ

Предмет овога рада јесте утврђивање способности младих да падежни систем српског књижевног језика подједнако користе у формалном и неформалном говору. Аутори испитују да ли је, у којој мери и у којим ситуацијама присутна примена теорије из наставе о косим падежима са квалификативним значењем у формалном и неформалном говору младих. Истраживање је спроведено од 25. децембра 2018. до 8. јануара 2019. године у две фазе. Прва фаза је подразумевала анализу спонтаног говора младих са подручја призренско-тимочког и косовско-ресавског дијалекта (у аутобусу, на аутобуској станици и у кафићу), док је друга фаза обухватила анализу примера пронађених на Фејсбуку. Анализа добијених података показала је да теорија из области наставе падежа јесте заступљена у формалном говору младих, док није заступљена у њиховом спонтаном говору. Узроци оваквог стања су вишеструки, али посебно се истиче чињеница да млади теже коришћењу књижевног језика на јавним местима, док у породичном окружењу и на местима на којима се окупљају ради забаве посежу за дијалекатским формама, јер им је такав говор ближи, једноставнији и допадљивији.

Кључне речи: српски језик, настава падежа, падежни систем, квалификативно значење косих падежа, формални и неформални говор младих

Примљен: 3/12/2019 7:51:14
Прихваћен: 17.3.2019.

* verbamovens@gmail.com

Ђорђе В. Шуњеварић*

Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СА КОМПОНЕНТАМА ДАН И НОЋ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

За предмет анализе узети су фразеологизми који у свом саставу имају лексему *дан/ноћ*, а забележени су у речницима (РСАНУ; РМС; РСЈ; Матеших 1982; Оташевић 2012). Циљ истраживања јесте испитивање (не)постојања семантичке везе између лексеме и фразеологизма који је садржи. Упоредним проучавањем испитују се структура и значење фразеологизама са компонентом *дан*, с једне, и *ноћ*, с друге стране. Полази се од претпоставке да ће значење фразеологизма зависити од семантике лексеме коју садржи, те ће се фразеолошке јединице са лексемом *дан* употребљавати у позитивном контексту, док ће са негативном семантичком обојеношћу бити оне са именицом *ноћ*. Антонимски пар у структури фразеологизама условиће њихову семантичку супротстављеност. Анализа фразеолошких јединица показује да ексцерпирани примери имају структуру као синтаксичке конструкције, међу којима је највише синтагми (*куков дан*; *узети ноћ на главу*). Скоро половина фразеологизама из грађе служи за изражавање временских значења (*од Кулина бана и добријех дана*; *преко ноћи*), док остали имају семантички обојену нијансу значења, која је у већини негативна, а само 12% јавља се у позитивном контексту (*имати свој дан*).

Кључне речи: фразеологизми, *дан*, *ноћ*, структура, значење, српски језик

Примљен: 3/8/2019 18:40:17

Прихваћен: 17.3.2019.

* dj.sunjevaric-15757@filfak.ni.ac.rs

Стефан Ж. Милосављевић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

О КОРЕЛАТИВИМА УЗРОЧНИХ КЛАУЗА УВЕДЕНИХ ВЕЗНИКОМ КАКО У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У раду разматрамо корелативе узрочних клауза уведених везником КАКО у (савременом) српском језику: пре свега заменицу ТО (у примерима типа „А КАКО сам и иначе увек био прилично суморан човек, ТО су ме другови лако заборавили“) и, у неким граничним случајевима, показни прилог ТАКО (нпр. „[...] па КАКО су мисли и овако биле једноумне, ТАКО је и њихова визуелизација требало да буде копија истих идеја“). Да бисмо анализирали ове корелативе, морамо, с једне стране, размотрити употребу самих узрочних клауза уведених везником КАКО и, с друге стране, поћи од типичнијих значења деиктичких речи ТО и ТАКО. Треба, такође, имати у виду друге зависне клаузе уведене везником КАКО чији корелативи могу бити ТО (пре свега изричне клаузе) одн. ТАКО (првенствено поредбене/начинске и временске клаузе), као и напоредне реченице са бисиндетским координатором КАКО...ТАКО. У анализи се ослањамо на постулате когнитивне и конструкционе граматике и теорије прототипа, разматрајући статус корелативних комплекса КАКО...ТО одн. КАКО...ТАКО у структури различитих а повезаних категорија.

Кључне речи: корелатив, узрочна клауза, везник КАКО, показна заменица ТО, заменички прилог ТАКО, српски језик

Примљен: 3/8/2019 21:30:55

Прихваћен: 17.3.2019.

* stefannilosavljevic@gmail.com

Ана Ј. Барбатесковић*
Тамара Р. Ђуканов

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

СИНТАКСИЧКО-СЕМАНТИЧКЕ СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКЕ ГЛАГОЛА ХТЕТИ И ЖЕЛЕТИ: КОРПУСНИ ПРИСТУП

Предмет овог рада су глаголи *хтеџи* и *жељеџи*. Ослањајући се на досадашња сазнања о синтакси и семантици ових глагола, датих, пре свега, у речницима и граматикама, али и неким радовима, а полазећи од става да лексеме сличног значења треба проучавати у контексту, спроведено је истраживање на српском веб корпусу srWaC 1.2, и уз помоћ алата Sketch Engine. Циљ тог истраживања био је да се утврде сличности и разлике између глагола *хтеџи* и *жељеџи* на синтаксичко-семантичком плану, на примеру њихових типичних употреба. Резултати овог истраживања могу допринети теоријском опису глагола *хтеџи* и *жељеџи* и могу наћи примену у лексикографији.

Кључне речи: *хтеџи*, *жељеџи*, синтакса, семантика, корпус

Примљен: 3/15/2019 10:25:49

Прихваћен: 17.3.2019.

* ana.b.lin@gmail.com

Јулијана С. Деспотовић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

РЕЧЕНИЦЕ БЕЗ ПРЕДИКАТА У ПУТОПИСНОМ РОМАНУ АФРИКА Р. ПЕТРОВИЋА

У реферату се анализирају, са синтаксичко-семантичког аспекта, реченице без предиката у путописном роману *Африка* Растка Петровића, уз разматрање и књижевноуметничких разлога њихове употребе. Основни циљ овог реферата јесте довођење у везу честе употребе реченица без предиката са жанром путописног романа, односно, указивање на жанровску условњеност исказа: реченица се изостављањем глагола у предикату своди на супстантивни исказ. Тиме би се са синтаксе и семантике анализа усмерила ка стилистици.

Кључне речи: Реченица без предиката, супстантивни исказ, *Африка*, Растко Петровић, путописни роман

Примљен: 3/12/2019 11:21:52
Прихваћен: 17.3.2019.

* juca89stevanovic@gmail.com

Јелена М. Павловић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

НАЈВАЖНИЈЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ У ПРОУЧАВАЊУ СИНТАКСЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА 19. ВЕКА

У фокусу рада су досадашња проучавања синтаксе српског језика у 19. веку. Историјска синтакса је дисциплина која се у србистици развија тек почетком 21. века, и то доминантно у области проучавања синтаксе језика средњег века. У раду се прати развој досадашњих проучавања синтаксе српског језика 19. века на четири нивоа: (а) заступљеност језика 19. века у општим граматицима и приручницима; (б) статус историјске синтаксе у историјскојезичкој литератури; (в) студије посвећене 19. веку; (г) дијахрони аспект анализе у синхроним студијама. Истиче се значај укључивања грађе из различитих функционалних стилова, као и потреба за модернизацијом методологије, што је и постигнуто у радовима проучавалаца као што су Љиљана Суботић, Исидора Бјелаковић и Александар Милановић. Такође, подвучен је значај сагледавања оба типа књижевног језика (доситејевског и вуковског) у праћењу дијахроне вертикале развоја синтаксичких појава у српском језику.

Кључне речи: синтакса, историја језика, XIX век

Примљен: 3/8/2019 17:20:59

Прихваћен: 17.3.2019.

* jeca.pavlovic.krusevac88@gmail.com

Јована Љ. Димитријевић*

Универзитет у Београду,

Филолошки факултет

ТЕКСТЕМЕ УНУТАР ЗБИРКЕ *ОТКРОВЕЊЕ* РАСТКА ПЕТРОВИЋА

Предмет нашег рада су текстеме као стилска одлика унутар песничке збирке *Откровење* Растка Петровића. У првом делу рада изложићемо нека од мишљења научника о термину текстема, а након тога ћемо збирку стилски тумачити и покушати да откријемо међусобне споне унутар поједин(ачн)их песама, чиме ћемо допрети до заједничких карактеристика целокупне збирке; њених стилских одлика, поступака, заједничких тема и мотива, начина стварања. Циљ нам је да пронађемо чворишта, упоришта свих песама, макромотив из кога се гранају сви остали микромотиви Растковог стваралаштва. Пратићемо и тумачити однос песме према самој песми, песме према другим песмама, као и однос песама према збирци као својој матици, с посебним освртом на уводну песму *Пустолов у кавезу* и тринаести прозни део под називом *Јуда*, који неретко представљају оно што Тибодe назива матичном ћелијом дела.

Кључне речи: текстема, текстостилема, стилска доминан-та, стилске одлике, стилски поступци

Примљен: 3/8/2019 20:51:19

Прихваћен: 17.3.2019.

* dimitrijevic.office@gmail.com

Ана Ж. Кажанегра Величковић
Тамара М. Стефановић*

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској
Митровици, Филозофски факултет

МОДЕЛИ ПРЕНОШЕЊА ТУЂЕГ ГОВОРА У РОМАНУ *СИБИР* ВЛАДИМИРА КЕЦМАНОВИЋА

Предмет истраживања у овом раду јесу језичко-стилске одлике романа *Сибир* Владимира Кецмановића, са фокусом на граматичко-стилистички терминосистем туђег говора, тј. на моделе управног и неуправног говора, и њиховог односа са ауторским говором у овом делу. Употреба конкретних типова туђег говора у роману (ауторски говор у првом и другом лицу једине, преовладавање уведеног слободног управног говора као последицом доминантне дијалашке форме, одсуство слободног неуправног говора) у великој мери условљена је специфичним обликом романа и поступком приповедања. Циљ овога рада јесте да се на основу адекватних структурно-стилистичких критеријума издвоје, дефинишу и терминолошки разграниче сви граматичко-стилски модели и подмодели преношења туђег говора у роману *Сибир* Владимира Кецмановића, као и да се утврди која им је улога у нарацији. Редукован исказ доминантна је одлика стила у роману *Сибир*, а синтаксичко-стилска средства којима се такав исказ остварује су парцелација и елипса. Указано је и на сведеност ауторске дидаскалије (конферансе), као и на примере њене прегнације.

Кључне речи: типови говора, управни говор, неуправни говор, ауторски говор, уведени слободни управни говор, ауторска дидаскалија, парцелација, елипса

Примљен: 3/15/2019 16:27:10
Прихваћен: 17.3.2019.

* stefanovic_tamara85@yahoo.com

Стефан Д. Тодоровић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СТИЛИСТИЧКИ АСПЕКТ ДЕКОМПОНОВАЊА ИМЕНИЦА У ЈЕЗИКУ НОВИНАРСТВА

У раду се изучава декомпоновање именица на корпусу публицистичког стила. Анализи се приступа са аспекта лингвостилистике, те се у контексту бирократског језика говори о особеностима ових језичких јединица. Д. Кликовац је декомпоновање извесне групе именица назвала својеврсном експлицитном категоризацијом појмова код којих „iz jedniog imeničkog pojma izvodi njemu nadređen (viši) pojam i imenuje imenicom, a prvobitna imenica postaje njena odredba”. Да је ова чињеница постојана, говори управо велики број примера који не морају бити изоловани, већ се групишу (нпр. простор, период, радови, добро, поступак и сл.). Ове појаве посматрају се у контексту бирократизације језика, употребе одређених формулација зарад одређене друштвене утилитарности, али и за сваки тип манипулације, пропаганде, агитације и сл. Реч је о функционално-стилским варијантама, те се у раду – осим граматичких (синтаксичко-семантичких) – посматрају и стилистичко-прагматичке особености ових јединица.

Кључне речи: декомпоновање, стилистика, семантика, бирократски језик, публицистички стил, именица

Примљен: 3/14/2019 14:56:52

Прихваћен: 17.3.2019.

* stefan.todorovic@filum.kg.ac.rs

Весна Д. Космајац*

Универзитет у Источном Сарајеву,
Филозофски факултет

ГЛАГОЛИ ВОЗИТИ, ВОДИТИ И НОСИТИ У ПОРЕЂЕЊУ СА ГЛАГОЛИМА КРЕТАЊА У РУСКОМ ЈЕЗИКУ

У руском језику се издвајају парови глаголи кретања *везти-возити*, *вести-водити* и *нести-носити* према критеријуму одређеног/неодређеног кретања. Такву опозицију немамо у српском језику, али имамо парове *возити-возати*, *водити-водати*, *носити-носати*. Циљ овога рада јесте да открије по ком критеријуму је могуће сврстати у парове поменуте глаголе у српском језику и да ли се на њих може примјенити критеријум одређености/неодређености кретања, који је актуелан у руском језику. Користићемо се контрастивним, етимолошким и методом семантичке анализе.

Кључне речи: глаголи кретања, одређено кретање, не-одређено кретање, глаголски парови, *водити*, *возити*, *носити*

Примљен: 3/14/2019 10:46:41

Прихваћен: 17.3.2019.

* vesna.d.micic@gmail.com

Сандра П. Буљановић Симоновић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ФРАЗЕОЛОГИЗМИ У РОМАНУ ЗЛАТАН ЧОВЕК МОРА ЈОКАИЈА И ЊЕГОВИМ ПРЕВОДИМА НА СРПСКИ ЈЕЗИК

Мор Јокаи спада међу класике мађарске књижевности. Реч је о књижевнику огромног опуса, најчитанијем и најпревођењем мађарском писцу, врло добро познатом и српској читалачкој публици 19. и 20. века. У овом раду анализирали смо, према мишљењу многих, његов најзначајнији роман *Златан човек* и преводе романа на српски језик. Превод Мите Ђорића објављен је у Београду 1885–1886. године, а превод Стевана Јосифовића у Новом Саду 1955. године.

Анализа двају српских превода романа *Златан човек* открила је различите могућности два типолошки другачија језика, мађарског и српског, као и културолошке проблеме који се могу уочити на нивоу језика. Специфичан део преводилачког посла свакако чини превођење устаљених израза, фразеологизама и идиома. Кроз овај рад желимо приказати којим се фразеологизмима у приказивању стварности послужио писац и на који начин су они преведени у двама преводима на српски језик.

Кључне речи: превођење, мађарски језик, српски језик, фразеологизми

Примљен: 3/8/2019 13:27:00

Прихваћен: 17.3.2019.

* sandra.buljanovic@gmail.com

Марија Н. Јаневска*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ИСПРАВНОСТ ИМЕНА У ПЛАТОНОВОМ КРАТИЛУ

Насупрот становишту да интересовање за природу језика, уједно и везе између језичког знака и онога што је њиме означено, почиње доласком Фердинанда де Сосира, питања о односу језика и стварности су још од антике била предмет анализе, пре свега грчких филозофа. У раду приступамо анализи Платоновог *Крайила* – дијалога о природи значења и пореклу језика – са циљем да се читаоцу предоче два основна становишта – натуралистичко и конвенционалистичко – путем којих се описује веза између гласовног склопа речи и онога што оне означавају. Резултат анализе дијалога указује на значај античких испитивања која су допринела развоју лингвистичке мисли, а уједно и покренула нека од важних питања о природи језика која и данас представљају предмет лингвистичког истраживања и без којих се савремена лингвистика не би могла замислити.

Кључне речи: Платон, Кратил, натурализам, конвенционализам, природа језика, природа значења

Примљен: 3/8/2019 14:54:01

Прихваћен: 17.3.2019.

* marija.janevska19@gmail.com

Биљана Р. Скопљак*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ПЛАТОНОВА И ХАЈДЕГЕРОВА РАЗМАТРАЊА О ЈЕЗИКУ У ДЕЛИМА ФЕДАР И НА ПУТУ К ЈЕЗИКУ

Овај рад је посвећен компаративном читању Хајдегеровог дела *На путу к језику* и Платоновог дијалога *Федар или о лејпти*. Полази се, уједно, и од Хајдегеровог тумачења Платоновог *Федра* и указује се на сличности које постоје у њиховим ставовима о суштини језика. Како су дати имплицитно, код Платона метафорички, а код Хајдегера донекле и метајезички, у тексту овог рада су представљени на јасан начин захваљујући чему је могуће увидети сродност њихових филозофија језика. Упркос томе што их раздваја дуг временски период од преко два миленијума и што су њихови приступи филозофији уопште сасвим различити, неоспорива је надградња коју Хајдегер постиже надовезујући се на Платонову онтологију својом херменеутичком феноменологијом, трудећи се да без обзира на ограниченост људских могућности спознаје, пружи решење том проблему. Неке од кључних додирних тачака у њиховим погледима на суштину језика укључују нераскидивост језика од мишљења и бивствовања.

Кључне речи: Хајдегер, Платон, језик, суштина, филозофија

Примљен: 3/9/2019 20:42:00

Прихваћен: 17.3.2019.

* biljaskop@yandex.com

Марија С. Раковић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПАДЕЖНИ СИСТЕМ У УЏБЕНИЦИМА СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА ЗА А НИВО (ЛИНГВИСТИЧКИ И МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ)

Рад се бави лингвистичким и методичким одликама садржаја о падежном систему српског језика у уџбеницима српског као страног језика за А ниво. Циљ је да се испитају: (1) граматички садржаји о падежном систему (теоријски оквир); (2) примери предлошко-падежних конструкција; (3) начини на које се излажу садржаји о падежном систему; (4) улога знања о падежима при формирању реченица и дискурса и (5) значај познавања падежног система за развој рецептивних и продуктивних језичких вештина. Корпус чине уџбеници на српском и енглеском језику објављени у Србији. Наш задатак у раду биће да утврдимо: (1) обим и тежину садржаја о падежном систему; (2) лингвистички садржај који је у уџбеницима обухваћен и (3) методичке одлике садржаја о падежима са циљем учења и усвајања српског као страног језика на свим језичким нивоима. Анализа је показала да обрада падежног система у уџбеницима српског као страног језика за А ниво даје граматичку основу за развој рецептивних и продуктивних језичких вештина, а да методички приступ садржају показује разноликост са циљем овладавања падежним системом за који је пракса показала да представља тешкоћу при учењу српског као страног језика на почетном нивоу.

Кључне речи: падежни систем, уџбеник, српски као страни језик, А ниво, лингвистички аспект, методички аспект, рецептивне и продуктивне језичке вештине

Примљен: 3/12/2019 18:38:07

Прихваћен: 17.3.2019.

* marijamarakovic16@gmail.com

Марија Д. Исаиловић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СТАВОВИ О ЗНАЧАЈУ ПРАВОПИСА КОД УЧЕНИКА ДРУГЕ ГОДИНЕ СРЕДЊЕ СТРУЧНЕ ШКОЛЕ

Предмет истраживања овог рада јесу ученички ставови о значају правописа. Разматра се улога и значај правописа код ученика друге године средње стручне школе, као и анализа теста знања о великом и малом слову. Циљ истраживање јесте да се испитају ученички ставови о значају правописа и да се испита знање ученика о употреби великог и малог слова. Настава правописа је обавезни део предмета Српски језик и књижевност, али је употреба правописа пратећи елемент и кроз друге опште образовне и стручне предмете. Наставу српског језика и књижевности у средњој стручној школи чине подручја књижевности, граматике, правописа и културе изражавања. Базу на којој се формира правописна компетенција ученика јесте учење матерњег језика, српског језика, и усвајање језичких и правописних норми и стандарда које ученици треба теоријски да усвоје, да овладају и да се оспособе да примене стечена знања и правила не само на настави српског језика и књижевности, већ и на другим наставним предметима, као и у свакодневной комуникацији и друштву.

Кључне речи: правопис, настава правописа, анкетни упитник, тест знања

Примљен: 3/11/2019 17:40:53

Прихваћен: 17.3.2019.

* marija.ts@gmail.com

Наташа А. Спасић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МОДЕРНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У КОНТЕКСТУ ОБРАЗОВАЊА XXI ВЕКА

Образовању као кључном фактору промене и развоја једног друштва, потребно је посветити много пажње (Bass & Eynon, 2009; Guzey & Roehrig, 2009; Turayev & Delov, 2014). Да би остварило највеће домете неопходно је, у складу са развојем технологије и променама на подручју економије, мењати и садржаје и начине на које учимо/предајемо, што ће довести до промене самог образовног система и наставног процеса. Да би били сврсисходни и ефикасни, настава и образовање требало би да се заснивају на карактеристикама друштва у ком живимо, како би на најбољи начин припремили особе које се налазе у процесу учења и образовања, тј. обезбедили им компетенције које се од њих траже у XXI веку. У овом раду бавићемо се програмима и апликацијама које су свима доступне, промовишу и поспешују креативност, а могу се релативно лако савладати и примењивати. Оне су један од сегмената који могу оснажити и подржати активно учешће у наставном процесу, подстаћи социјалну интеракцију и покренути жељу за учењем мимо редовних наставних активности.

Кључне речи: XXI век, образовање, модерне технологије, савремени приступ учењу

Примљен: 3/9/2019 8:31:31

Прихваћен: 17.3.2019.

* natally.spasic@gmail.com

Катарина Г. Мијаљевић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СМЕТЊЕ У УЧЕЊУ

Значајне промене код сваког појединца настају под утицајем сазревања организма које је условљено новим активностима. Учење је једна од тих активности и није сваком детету једноставан процес. То су деца која имају сметње у учењу и која су добила или ће добити дијагнозу: дисграфија, дислексија, дискалкулија. Циљ рада је да истражимо да ли свака од ових дијагноза подразумева потпуну немогућност учења и да ли се јављају изоловано или у комбинацији са другим сметњама. Истраживање указује на чињеницу у којој мери и на који начин просветни радник својим знањем и стручношћу може да помогне да један млади живот са хендикепом, званим *сметње у учењу*, крене путем који води ка остварењу талената и бољем интегрисању у свим друштвеним срединама. Истраживање овог типа је значајно зато што је број деце са сметњама у учењу код нас и у свету у знатном порасту, па је с тога вредно пажње.

Кључне речи: сметње у учењу, дисграфија, дислексија, дискалкулија, ученик, хендикеп

Примљен: 2/8/2019 19:55:26
Прихваћен: 17.3.2019.

* katarina2402@gmail.com

Тара Ч. Пешић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

СТАВОВИ СТУДЕНАТА ПРЕМА РОДНИМ СТЕРЕОТИПИМА У НАСТАВИ МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНОШКОЛСКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Дато истраживање изведено је из анализе родних улога у читанкама за ученике од 5. до 8. разреда основне школе у Републици Србији, спроведене 2014. године. Један од исхода анализе је закључак да у читанкама постоје књижевна дела у којима су стереотипне родне улоге видљиве и којима при обради у настави треба приступити на посебан начин, а у складу са принципима спречавања родне дискриминације. Важност анализе родних стереотипа у образовању лежи у обавези Републике Србије да имплементира правно обавезујућу конвенцију о елиминацији свих облика дискриминације над женама (CEDAW) из 1979. године, у којој су постављени стандарди и циљеви које треба да достигну све потписнице ове конвенције. Осим тога, родни стереотипи у школским уџбеницима носе посебан симболички карактер, будући да су образовна средства значајни носиоци културних продуката и феномена, те њихов утицај на креирање индивидуалног расуђивања није безначајан. Зато је од огромне важности разумети перспективу ученика, односно студената, и препознати недостатке у настави матерњег језика који позивају на даље унапређење образовања.

Кључне речи: образовање, ставови студената, читанке, родни стереотипи

Примљен: 3/16/2019 10:49:41

Прихваћен: 17.3.2019.

* tara.djelic@gmail.com

Наташа Д. Вученовић*

Универзитет у Бањој Луци,
Филолошки факултет

УПОТРЕБА ЖЕНСКОГ РОДА У НАЗИВИМА ЗАНИМАЊА И ТИТУЛА У ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ

Осамдесетих година XX вијека покрећу се дискусије о родно осјетљивом језику, његовој научној утемељености и механизмима његовог ширења у језичкој пракси. У оквирима дате проблематике, у раду ће бити приказан општи ток у развоју и употреби морфолошки специфицираних форми за називе занимања и титула у италијанском језику. У првом дијелу рада биће представљени основни постулати у којима се са научно-теоријског становишта дискутује о граматичкој утемељености женских граматичких облика у функцији носилаца титула/занимања. Након тога, биће представљене суштинске одлике првог модела несексистичке употребе италијанског језика, а потом ће се њени домети и примјена посматрати кроз академске и институционалне иницијативе које су услиједиле. У другом дијелу рада анализираће се позиционираност женских облика за занимања/титуле у два престижна италијанска рјечника *Il Sabatini Coletti* и *De Mauro*. Посматраће се да ли су и у којој мјери у овим рјечницима уопште забиљежени облици женског рода, у којој је мјери присутна условљеност мушким родом и, напоследатку, да ли се може рећи да су у допуњеним верзијама рјечника у обзир узети критеријуми родно осјетљиве језичке политике.

Кључне речи: родно осјетљиви језик, професије, видљивост жена, неутрални мушки род

Примљен: 1/19/2019 11:53:49

Прихваћен: 17.3.2019.

* natasa.vucenovic@flf.unibl.org

Ана В. Петровић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

КОНЈУНКТИВ ИМПЕРФЕКТА МОДАЛНИХ ГЛАГОЛА ЗА ИСКАЗИВАЊЕ ФУТУРАЛНОСТИ У ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ

У овом раду анализира се употреба конјунктива имперфекта модалних глагола на корпусу италијанских наративних текстова. Главни циљ рада је да укаже на употребу овог глаголског облика модалних глагола при изражавању темпоралности, односно њиховог упућивања на будућност у прошлости, као и да се покаже њихова фреквентност у одабраним текстовима. Реч је о релативној употреби конјунктива имперфекта, с обзиром на то да је основна функција овог несвршеног прошлог времена изражавање истовремености зависне и независне реченице. Анализом смо дошли до закључка да модални глаголи сами по себи немају футурско значење, већ модално, иако у конјунктиву имперфекта могу јасније одредити његову усмереност ка будућности.

Кључне речи: модални глаголи, конјунктив имперфекта, футуралност, темпоралност

Примљен: 3/9/2019 10:12:41

Прихваћен: 17.3.2019.

* petrovicana9@gmail.com

Анђела Д. Васиљевић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

КОНТРАСТИВНИ ПРЕГЛЕД ТЕМПОРАЛНИХ КОНЕКТОРА У ФРАНЦУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Контрастивна проучавања текстуалних конектора представљају широко и занимљиво поље истраживања, и то на неколико планова: морфосинтаксичком, семантичком и прагматичком. Предмет овог рада јесте анализа француских темпоралних конектора *alors, aussitôt, soudain, puis, d'abord, ensuite и enfin*. На основу главних поставки теорија релевантности и интегрисане прагматике у раду се испитују: сличности и разлике инструкција које дати конектори и њихови српски еквиваленти садрже; полисемија и зависност значења од позиције у реченици; њихов надреченични досег, као и могућности координације са одређеним напоредним везницима. Истраживање се спроводи на квалитативној анализи примера ексцерпираних из једнојезичних и паралелних корпуса француског и српског језика. Главни циљ рада је предложити различите могућности превода датих конектора на српски језик, водећи рачуна о специфичним аспектуално-темпоралним особеностима које условљавају или забрањују њихову употребу у одређеном контексту. Осим тога, указује се и на могуће проблеме при превођењу, али и усвајању темпоралних текстуалних организатора француског језика од стране србофоних говорника.

Кључне речи: лингвистика текста, конектори, контрастивна анализа, темпорални и аспектуални параметри, преводни еквиваленти

Примљен: 3/8/2019 17:04:03

Прихваћен: 17.3.2019.

* andjela.vasiljevic.ue@gmail.com

Марија Ђ. Симовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

НЕГАЦИЈА ПРЕКИДА СА ФРАНЦУСКИМ АОРИСТОМ

У овом раду бавићемо се феноменом негације прекида код француског аориста. Веома је важно расветлити само значење феномена негације прекида. У складу са тим, желимо дати одговор на питање да ли са негираним аористом време и даље напредује у складу са његовом директивном инструкцијом или долази до појаве временске неодређености. Указаћемо заправо на случајеве када нам дословна интерпретација није довољна за разумевање и тумачење исказа већ треба приступити новој интерпретацији односно исказима са принудном интерпретацијом који се називају *негација прекида*. На основу тога, циљ овог рада јесте показати да ли са аористом негације време напредује и на који начин се негативни исказ може интерпретирати.

Кључне речи: аорист, негација прекида, дословна интерпретација, принудна интерпретација, контекст

Примљен: 3/15/2019 10:50:47

Прихваћен: 17.3.2019.

* marijasim87@gmail.com

Јована З. Миловановић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

О ИМПЕРФЕКТИВНОСТИ У СРПСКОМ И ФРАНЦУСКОМ ЈЕЗИКУ

Категорија аспекта може се изразити на различите начине. Имперфективност се у српском језику изражава деривационо, док се у француском изражава флексионо. Предмет овог рада је однос имперфективних глагола у перфекту у српском језику и глагола у имперфекту у француском језику. Будући да је аспект различито кодиран у двама анализираним језицима, у раду испитујемо да ли категорија имперфективности у перфекту у српском увек одговара имперфекту у француском језику. Циљ рада је да се представи контрастивна анализа различитих случајева у којима је имперфективност исказана у прошлом времену у двама језицима. У раду су приказани резултати добијени анализом српско-француског корпуса ексцерпираног из вишејезичног корпуса *ParKoLab*.

Кључне речи: аспект, имперфективност, перфекат, имперфекат, српски језик, француски језик

Примљен: 3/9/2019 12:05:08

Прихваћен: 17.3.2019.

* jovana-m@hotmail.com

Александар Т. Танасијевић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

УПОТРЕБА МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА У НАСТАВИ ШПАНСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ

Употреба матерњег језика у процесу учења/усвајања страног језика одувек је била предмет бројних полемика. Током година могао се чути низ аргумената за и против присуства матерњег у учioniци страног језика. Предмет нашег истраживања представља употреба матерњег језика у настави шпанског језика као страног. Циљ рада је да истакнемо значај ове теме у области учења и усвајања страних језика, и укажемо на ставове професора шпанског језика у Србији о употреби матерњег језика у настави шпанског језика. У раду представљамо резултате квалитативне анализе анкете спроведене међу професорима шпанског језика у српском образовном систему. Резултати указују на то да анкетирани професори не указују на негативне стране присуства матерњег језика у настави шпанског али наглашавају да је потребно инсистирати на умереној употреби матерњег језика.

Кључне речи: матерњи језик, шпански језик, усвајање страног језика, методика наставе страних језика

Примљен: 3/9/2019 10:55:02

Прихваћен: 17.3.2019.

* aleksandar.tanasijevic21@gmail.com

Снежана М. Кљакић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

МЕЋУОДНОС АСПЕКТУАЛНОГ ГЛАГОЛА KEEP И ГЛАГОЛА У КОМПЛЕМЕНТУ У ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

У овоме раду испитују се видске и семантичке карактеристике аспектуалног глагола *keep* у *keep Ving* конструкцијама. Анализирају се реченице које садрже структуре са лексичким глаголом (*keep*) иза којих следи комплемент у виду глагола у безличном облику (*Ving*). Корпусну грађу чине реченице у енглеском језику у којима се јављају посматране структуре у савременим романима Дена Брауна: *Inferno* и *Origin*. Циљ је утврдити врсту утицаја који аспектуализатор врши на глагол у комплементу и како тај утицај варира у зависности од видских карактеристика глагола у допуни. Хипотеза је да се у комплементу глагола *keep* типично појављују активности, тј. глаголске ситуације које имплицирају трајање и ателичност.

Закључак је да из ових конструкција произилазе два тумачења због међуодноса глагола *keep* и типова ситуација у допуни. Прво је континуативно тумачење и почива на садејству глагола *keep* и ателичног комплемента, док је друго континуативно-итеративно и заснива се на споју глагола *keep* и теличне допуне.

Кључне речи: аспектуализатор, аспект, тип глаголске ситуације, теличност, померање типа ситуације, итерација

Примљен: 3/8/2019 19:52:03

Прихваћен: 17.3.2019.

* snezana.kljakic@gmail.com

Катарина Б. Субановић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МЕТАФОРИЧНА ЗНАЧЕЊА ЖИВОТИЊСКИХ НАЗИВА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЉУДСКА БИЋА У ЕНГЛЕСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Предмет овог рада јесте лексичка и лингвокултуролошка анализа зоонима (тј. животињских назива метафорично употребљених за реферирање на људска бића) у два типолошки различита језика: енглеском и српском. У раду смо се ослањали на теоријске оквире Лејкофа и Тарнера и метафору *велики ланац постојања* (енг. *The Great Chain of Being*) (Lakoff & Turner, 1989). Главни задаци овог истраживања су 1) идентификација одређених зоонима у енглеском односно српском језику; 2) утврђивање сличности и разлика у погледу семантичких реализација идентификованих зоонима у два језика; 3) утврђивање морфосинтаксичких структура у којима се анализирају зооними јављају. Резултати показују више сличности него разлика у погледу значења анализираних зоонима у енглеском и српском. Затим, у оба језика, најчешћа језичка форма у којој се зооними остварују јесте копулативна конструкција. При директном обраћању, међутим, у српском се зооними најчешће изражавају вокативом, а у енглеском *You X!* конструкцијом. Према испитаној грађи зооними у оба језика најчешће изражавају дерогативно значење.

Кључне речи: велики ланац бића, зооним, зоосемија, концептуална метафора, лексичка метафора

Примљен: 3/8/2019 23:57:30

Прихваћен: 17.3.2019.

* katarinasubanovic@gmail.com

Јована Ј. Рупар*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ПОЈМОВНА МЕТАФОРА РАСПРАВА ЈЕ РАТ У ИДИОМИМА У ЕНГЛЕСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ: КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА

Под теоријским окриљем когнитивне лингвистике, односно теорије појмовне метафоре (Lakoff and Johnson 1980) рад се бави идиомима у енглеском и српском језику чије је значење засновано на појмовној метафори РАСПРАВА ЈЕ РАТ. Истраживање се врши на корпусу који чине 45 идиома енглеског и 42 идиома српског језика ексцерпираних из једнојезичних и двојезичних фразеолошких речника. Циљ рада јесте да се анализом конкретних језичких реализација појмовне метафоре РАСПРАВА ЈЕ РАТ у идиомима у енглеском и српском језику утврде сличности и разлике које ова два језика у том погледу показују. Рад такође испитује да ли је појмовну метафору РАСПРАВА ЈЕ РАТ потребно преформулисати у општију метафору ВЕРБАЛНИ СУКОБ ЈЕ ФИЗИЧКИ СУКОБ како би могла да се примени на анализу значења већег броја идиома у оба језика.

Кључне речи: појмовна метафора, идиом, енглески језик, српски језик, контрастивна анализа

Примљен: 3/8/2019 19:04:40

Прихваћен: 17.3.2019.

* jovana.rupar@gmail.com

Милица С. Баџић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПРИМЕНА КОМПОНЕНЦИЈАЛНЕ АНАЛИЗЕ У КОНТРАСТИРАЊУ ГЛАГОЛА СМЕЈАЊА У ЕНГЛЕСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У реферату се бавимо компонентијалном анализом глагола смејања у енглеском и српском језику. Основни циљеви контрастивног истраживања јесу да се на основу минималног скупа семантичких компоненти установи дистинктивност лексема унутар датог лексичког поља и утврде српски формални кореспонденти или, уколико нема кореспондената, погодни преводни еквиваленти енглеских глагола. Како се семантичка структура може представити као формализована лексикографска дефиниција, компоненте значења ексцерпирани су из релевантних једнојезичних и двојезичних речника. Анализа показује да се једино за половину енглеских лексема може успоставити кореспонденција јер се компоненте чија је улога дистинктивна у једном језичком систему разликују од оних у другом, што даље узрокује усложњавање структура паралелних лексичких поља и стварање конвергенције, дивергенције и лексичких празнина. Штавише, резултати истраживања потврђују да је семантичка декомпозиција експланаторно адекватан метод испитивања значењске структуре лексичких јединица, чијом се применом добија јаснија слика о испреплетаној мрежи односа у једном лексичком пољу.

Кључне речи: компонентијална анализа, глаголи смејања, формални кореспондент, преводни еквивалент, енглески, српски

Примљен: 3/8/2019 15:38:42

Прихваћен: 17.3.2019.

* milica.bacic@filum.kg.ac.rs

Горица Р. Томић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МЕХАНИЗМИ МОДИФИКАЦИЈЕ УСТАЉЕНИХ ИЗРАЗА У НОВИНСКИМ НАСЛОВИМА НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

С циљем да испитамо који се механизми могу упослити у модификацији устаљених израза у новинским насловима на енглеском језику, осврћући се притом на њихову успелост и оправданост у односу на сам комуникативни догађај, анализирали смо корпус од 109 наслова из онлајн издања часописа *New Scientist* објављених у периоду од 2009. до јануара 2019. године. Критеријум одабира наслова била је њихова изграђеност на темељу устаљеног израза (идиома, пословице, цитата, наслова књижевног дела, песме, филма, ТВ серије, и сл.). С обзиром на природу предмета и циља истраживања, интерпретативни и текстуалнолингвистички методи наметнули су се као доминантни. На основу анализе корпусне грађе, уочено је пет механизма: (а) замена једне или више лексема другом (постојећом (често фонолошки сличном) или новотвореном (нпр. *uglyverse*)) лексемом; (б) скраћење изворног облика устаљеног израза; (в) граматичка „интервенција”; (г) проширење устаљеног израза; и (д) промена реда речи у устаљеном изразу. У неколико наслова уочено је и комбиновање неких од наведених механизма. Успелост и оправданост модификације устаљеног израза утврђена је у мањем или већем обиму код свих примера.

Кључне речи: устаљени израз, модификација, механизам, новински наслов, енглески језик

Примљен: 3/8/2019 16:53:35

Прихваћен: 17.3.2019.

* gorica.tomic@filum.kg.ac.rs

СЛОБОДНИ НЕУПРАВНИ И НЕУПРАВНИ ГОВОР У ПРЕВОДУ СА СРПСКОГ НА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Рад је посвећен проблему разграничавања слободног неуправног говора, лингвистичком, нараторолошком и стилистичком одредницом, од осталих типова приповедног, тј. говорног дискурса у роману *Дервиш и смрт* Меше Селимовића, а у вези са тим и са његовим преводом на енглески језик. Акцент анализе стављен је на оне одломке који би преводиоцу могли задати нарочите потешкоће и онемогућити једноставан, линеаран превод.

Кључне речи: управни говор, неуправни говор, слободни неуправни говор, лингвистика, нараторологија, приповедач, заменице

Примљен: 3/15/2019 10:53:59

Прихваћен: 17.3.2019.

* yuvanja@yahoo.com

Јована Ж. Николић*

Универзитет у Београду, Филолошки факултет

ПРЕВОД РОДНО ОСЕТЉИВИХ ИМЕНИЦА НА ЕНГЛЕСКИ НА ИНФОРМАТИВНИМ ПОРТАЛИМА

Чланови академске заједнице у нашем друштву, некада изразито патријархалном, сведоци су све већег броја чланова женске популације у својим круговима. Порастом њиховог броја створила се потреба за именовањем функција које су деценијама уназад вршили претежно припадници мушке популације. Све већу полемику изазивају називи занимања, титула и функција који се додељују овим члановима. У овом раду се разматрају само називи политичких функција, будући да су у савременом свету најактуелније тенденције жена да опстану у сфери политике, у којој су мушкарци и даље доминантнији. Циљ овог рада је да провери у којој мери се истрајава у коришћењу облика женског рода родно осетљивих именица које означавају политичке функције, као и колико присуство ове појаве утиче на превод са српског на енглески. Како би се то постигло, урађена је анализа текстова објављених на интернет платформама текуће године. Компарацијом одабраног материјала на српском и енглеском језику рад тежи да прикаже одређене (не)доследности у употреби родно осетљивих именица на српском (нпр. „изјавила је Михајловић”, не Михајловићева, али „рекла је министарка”), а затим и извесне нелогиčnosti у њиховом преводу на енглески.

Кључне речи: родно осетљиве именице, превод са српског на енглески, политичке функције, интернет платформе, именице женског рода

Примљен: 3/12/2019 14:08:34

Прихваћен: 17.3.2019.

* jnikolic727@gmail.com

Ана Љ. Вучићевић*
Александра Д. Ракић

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ТЕКСТУАЛНА КОМУНИКАТИВНОСТ ПРИКАЗА КЊИГА НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

Комуникативни аспект академског дискурса се у савременој реторици преваходно сагледава на нивоу формалних јединица академског текста у које се сврставају и текстуални маркери. Текстуалним маркерима се поспешује комуникација на релацији аутор-читалац кроз ауторово директно повезивање делова текста и упућивање на сегменте или целину текста. У раду се квалитативно и квантитативно испитују јединице текстуалног метадискурса у академском поджанру приказа књига из пет различитих научних дисциплина на српском и енглеском језику. Циљ нашег рада је да утврдимо да ли се и у којој мери дистрибуција ових маркера разликује на међудисциплинарној и међујезичкој основи, те да се изведу закључци о њиховој употреби у оквиру шире, контрастивно-реторичке перспективе.

Кључне речи: прикази књига, комуникативни аспект, текстуални метадискурс, научне дисциплине, српски језик, енглески језик

Примљен: 3/15/2019 3:03:30

Прихваћен: 17.3.2019.

* ana.vucicevic@filum.kg.ac.rs

Милан Д. Тодоровић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПРЕГЛЕД ИНТЕРНАЦИОНАЛНИХ ИСТРАЖИВАЊА О ОБРНУТОЈ УЧИОНИЦИ И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА ИСТРАЖИВАЊА У СРБИЈИ

У раду ћемо представити истраживања која се баве теоретским проучавањем и применом методе обрнуте учионице (Muzyka и Luker 2016, Bergman и Sams 2012, Fallows 2013, McCue 2014, Graham 2013, Thoms 2012 и др.). У оквиру сваког посматраног рада истаћи ћемо чиме су се аутори бавили и како је њихово истраживање допринело општем схватању принципа ове методе и њене имплементације у оквирима различитих сфера науке. Као почетну тачку користићемо књигу Бергмана и Самса *Flip Your Classroom*, јер се сматра да су ова два аутора зачетници ове методе. Осталу литературу посматраћемо у релацији са овом књигом, где ћемо нагласити како се дотична истраживања разликују или у ком смеру проширују основне поставке. У финалном одељку рада, посветићемо се дискусији о значају ових истраживања за даља истраживања у Србији, имајући у виду да су истраживања на ову тему тек у зачетку.

Кључне речи: Обрнута учионица, методика наставе, дидактика, теоријски преглед

Примљен: 3/8/2019 15:17:29

Прихваћен: 17.3.2019.

* mico_todorovic@yahoo.com

Ања М. Думановић
Ружица С. Милосављевић*

Универзитет у Београду, Филолошки факултет,
Универзитет Синџидунум, Пословни факултет

ЗАСТУПЉЕНОСТ КЊИЖЕВНОСТИ У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА У БЕОГРАДУ

Предмет овог рада је заступљеност књижевности у настави енглеског језика као страног језика у основним и средњим школама у Београду. Замишљен је као преглед тренутног стања заступљености књижевних текстова у настави кроз анализу курикулума и интервјуа наставника државних и приватних школа.

Коришћење књижевности у настави страних језика није никаква новина, заправо „књижевни текстови су у традиционалној граматичко-преводној методи (током целе половине деветнаестог века, а и знатно касније) заузимали средишње и готово искључиво место у настави страних језика“ (Брајовић: 2013). Од тада су се наставне методе мењале и унапређивале, али важност књижевности остала је константна. Ипак, непосредно искуство, како ученичко тако и наставничко, не приказује тако повољну слику о улози књижевности у настави страних језика у школама; из чега је проистекла мотивација за овај рад. Методологија се састоји из полуструктурираних интервјуа спроведених у основним и средњим школама у Београду. Кроз непосредно искуство, литературу и разговоре са наставницима покушаћемо да дамо одговоре на питања колико је књижевност заступљена и зашто је важно то учинити.

Кључне речи: настава, књижевност, енглески језик, енглески језик као страни језик, књижевност у настави страних језика, основно образовање, средње образовање

Примљен: 3/14/2019 19:01:19

Прихваћен: 17.3.2019.

* roses.mili@gmail.com

Оливера Б. Ранчић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

УЛОГА СТУДИЈСКИХ РАЗМЕНА У ИНТЕРКУЛТУРАЛНОМ УЧЕЊУ

У предстојећем раду биће изложена проблематика културног шока. Ослањајући се на концепте који разјашњавају ток и потешкоће у интеркултуралној комуникацији и сарадњи, истраживачки део овог рада односи се на утврђивање појаве и услова настајања културног шока, уз посебан осврт на повратнички шок, на примеру студената са српског говорног подручја који поседују искуство студијског боравка на немачком говорном подручју. Анкетирањем студената обухватиће се и значај интеркултуралне размене за интеркултурално учење и стицање интеркултуралне компетенције, а резултати ће бити статистички приказани.

Кључне речи: Култура, културни шок, културни стандарди, интеркултурална комуникација, интеркултурално учење, интеркултурална компетенција, повратнички шок, студијске размене

Примљен: 2/15/2019 14:04:51

Прихваћен: 17.3.2019.

* o.rancic@hotmail.com

Милица Љ. Вучковић*
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ОДРАСТАЊЕ И ОТУЂЕНОСТ У РОМАНИМА ХАРУКИЈА МУРАКАМИЈА

У једном броју својих надреалистичких романа, Харуки Мураками бави се темама које суштински одређују савремени живот Јапана: отуђење и одрастање у отуђеном друштву, стављајући нарочити фокус на период пубертета. Трауме које дете доживљава у том добу рефлектују се на читав његов каснији живот са нарочитим манифестацијама у средњим годинама. Будући потиснуте и неподељене са другима, фрустрације носе са собом ефекат бумеранга и потенцијалну опасност емотивне осакаћености. Овај рад бави се такође и начином на који Мураками црта и потцртава догађаје на самој ивици стварног и измишљеног, а што бивају утиснути у (под)свест појединца. Због тога се аутор реферата позива на психоанализу и теоретске ставке Ерика Фрома повезује са психологијом јединки и група у Муракамијевим романима.

Кључне речи: Јапан, савремено доба, отуђеност, одрастање, индивидуалност, тајанственост

*Примљен: 2/18/2019 23:52:49
Прихваћен: 17.3.2019.*

* vuckovicmilica@yahoo.com

Сара М. Симић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МИТОЛОШКО ИСКУСТВО ПУТОВАЊА И ПОВРАТКА У КОНТЕКСТУ ЕГЗИЛА У ДЕЛУ АЛИС ЗЕНИТЕР

Рад нуди промишљање карактера путовања и повратка као централних концепата у контексту егзила на примеру романа *L'Art de perdre* француске списатељице Алис Зенитер (Alice Zeniter). Коришћењем теоријско-методолошког оквира који ови концепти нуде, као и посредством теоријских становишта Џозефа Кембела и Мирче Елијаде, заснованих на проучавању мита, циљ рада представља расветљавање дубље, митолошке матрице путовања и повратка егзиланта. Показаће се да, поред тога што се путовање у оквирима егзила јавља као процес налажења, односно, изградње идентитета појединца, оно представља и процес поновног откривања сопства, стичући карактер универзалног. Тиме се и сâмо стање у егзилу још једном потврђује као топос људског искуства.

Кључне речи: егзил, топос путовања, велики повратак, митски образац, Одисеј, Алис Зенитер

Примљен: 3/8/2019 12:29:38

Прихваћен: 17.3.2019.

* simic.m.sara@gmail.com

Мина С. Сукновић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

МИТОВИ И АРХЕТИПОВИ У ДЕЛУ ДЕЦА ПОНОЋИ САЛМАНА РУЖДИЈА

Ова студија анализира реализације колективног несвесног, архетипове и митове, у свету постколонијалног магијског реализма Салмана Руждија у делу *Деца поноћи*. Увод даје теоријски оквир који се ослања на Јунгову теорију колективног несвесног и архетипова. Архетипови стварају митове, религије, бајке и народне приче, и ове творевине постају својеврсни представници читавих нација и епоха. Даље се испитују начини и разлози за имплементацију митова који могу бити средство за продирање у људско несвесно. Такође, посебна пажња се посвећује проблему религије (спиритуалности) и сексуалности, као урођеним архетиповима и потребама. С обзиром на то да Ружди окреће леђа викторијанској и индијској традицији, дајући предност постколонијалним импулсима и ставовима и верујући у атеистични свет који одбацује митове, он у имплементацији магијских елемената види прилику за колонизоване и потлачене да се коначно уздигну изнад опресора.

Кључне речи: постколонијализам, магијски реализам, архетипови, митови, колективно несвесно

Примљен: 3/13/2019 11:04:10

Прихваћен: 17.3.2019.

* mina_suknovic@yahoo.com

Наташа П. Ракић
Бранка Б. Огњановић

**Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет*

ПРИКАЗ КОЛОНИЈАЛНОГ ОСВАЈАЊА АФРИКЕ У РОМАНУ ОЛГА БЕРНХАРДА ШЛИНКА

У роману *Олга* (2018) Бернхарда Шлинка радња се одвија у доба Немачког царства (1871–1918), за које је карактеристично било настојање да се моћ царства демонстрира колонијалним ширењем на афричком тлу. У раду се пружа увид у начин на који је у роману приказан процес колонизације Африканаца, припадника Хереро народа, као и однос немачких војника према њима, представљених као задојених идејама свога времена о снази, слави и доминацији немачког народа. Методолошки ће се рад ослањати на поставке теоретичара постколонијалних студија о колонијалном дискурсу као дискурсу (над)моћи, испитујући тезу да је однос између закаснеле империјалне силе попут Немачког царства и Африке, с друге стране, представљен као однос који је међу (фиктивним) немачким војницима схваћен као интеракција цивилизованог и примитивног. Африка се као конструкт, попут Оријента, доживљава као идеолошка противтежа и оправдање за колонијалне подухвате, који, између осталог, резултирају ставом да се обојени човек не може поимати као људско биће, већ да њиме и његовом територијом треба владати, што ће се анализом истаћи као један од значајних тематских аспеката романа.

Кључне речи: Немачка, колонија, постколонијализам, Африка, Хереро, Шлинка, Олга

*Примљен: 3/12/2019 14:52:12
Прихваћен: 17.3.2019.*

* branka.b.ognjanovic@gmail.com

Миријана В. Мићић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

УТИЦАЈ ПОЛА И БОЈЕ КОЖЕ НА ОДНОС ПРЕМА НАСИЉУ У РОМАНУ СРАМОТА ЏОНА КУЦИЈА

Полазећи од дефинисања термина „други” у психологији и књижевности, у раду ће бити приказан однос између колонизатора са Запада и колонизованог становништва Јужне Африке и брутална стварност у којој су се нашли након пропадања апартејда. Анализирајући две инцидентне ситуације кроз које су прошле протагонисткиње романа *Срамота*, Мелани, тамнопута студенткиња из Кејптауна и Луси, ћерка белог универзитетског професора Лурија која живи сама на фарми, видећемо на који начин су се ове девојке суочиле са насиљем кроз које су прошле. Овај рад ће покушати да одговори на питање да ли је Мелани та која је изазвала професора Лурија и да ли тај однос у роману има исту тежину као и напад тамнопутих мушкараца на Луси. У раду ће бити приказано како се средина у којој Мелани и Луси живе односи према насиљу и срамоти којој су оне изложене.

Кључне речи: колонизовани, колонизатор, насиље, жена, пол, боја коже

Примљен: 3/14/2019 16:35:40

Прихваћен: 17.3.2019.

* micic.mirjana@gmail.com

Дуња Д. Шукара*
Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ДИСКУЛПАЦИЈА НИЧИЈЕ ЗЕМЉЕ: АНАЛИЗА ХАНДКЕОВЕ КУКАВИЦЕ ИЗ ВЕЛИКЕ ХОЧЕ

Предмет овог рада биће дело *Кукавица из Велике Хоче* савременог аустријског аутора Петера Хандкеа, које је настало 2009. године, само неколико месеци након самопроглашења независности Косова. У раду је заступљена аналитичко-интерпретативна метода, а циљ рада је приказ елемената дистопије и концепта „другости” („otherness”). Поред изолације овог предела, надгледања и контроле које врше велике силе, посебно се анализира немогућност симултаног опстајања српског и албанског језика, симболика кукавице и синтагма „ничија земља”. Указује се на значај религије и језика као фактора „другости”. Анализа је показала да се приказом овог дистопијског друштва директно критикује политика послератне Европе.

Кључне речи: ничија земља, Косово, другост, дистопија, двојезичност

Примљен: 3/13/2019 11:45:22
Прихваћен: 17.3.2019.

* dunja.ns@hotmail.com

Никола М. Ђуран*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

РЕВИЗИЈА АМЕРИЧКОГ ИДЕНТИТЕТА У ДРАМАМА СЕМА ШЕПАРДА У КОНТЕКСТУ ПОЛИТИКЕ ИЗОЛАЦИОНИСТИЧКОГ ПАТРИОТИЗМА ДОНАЛДА ТРАМПА

Аутор у свом раду указује на преплитање драмског, антрополошког и политичког дискурса у позном стваралаштву Сема Шепарда, чија есхатолошка опомена америчком друштву налази своју идеолошки озваничену манифестацију у антиглобалистичкој реторици коју Доналд Трамп представља за време своје председничке кампање и свог мандата. У првом делу истраживања дате су подударности Шепардове књижевне и Трампове идеолошке апологије идентитета у глобалистичкој култури, други део приказује њихова разилажења у контексту могућности реконструкције идентитета, док су у трећем делу Шепардови и Трампови ставови синтетисани у компромисну претпоставку идентитета који је у односу на глобализацију дефинисан као њен нуспроизвод и противтежа. Нагласком на политичку позицију постмодернистичке америчке драме у случају Шепарда, те на њену подлогу у актуелним превирима на политичкој сцени САД, истраживање пружа допринос студијама корелације књижевности, антропологије и идеологије.

Кључне речи: Сем Шепард, Доналд Трамп, постмодернизам, глобализам реконструкција, ревизија, идентитет, релативизација

Примљен: 3/15/2019 17:52:11

Прихваћен: 17.3.2019.

* djurannikola@yahoo.com

Нина А. Катана*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ПОСТМОДЕРНИСТИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ У РОМАНУ ЧОВЕК У МРАКУ ПОЛА ОСТЕРА

У раду се анализирају постмодернистички елементи у роману *Човек у мраку* Пола Остера. Један од феномена којим се рад бави јесте проблем алтернативне историје. Осврћући се на америчку историју, аутор се поиграва чињеницама и истином. Поред тога, у раду се анализира и метафикција као битан постмодернистички елемент. У истраживању је заступљена интердисциплинарна метода. Циљ рада јесте предочити на који начин се кроз приказ алтернативне историје и метафикције граде апсурдни мотиви у наведеном роману.

Кључне речи: роман, постмодернизам, историја, метафикција, апсурд, Пол Остер

Примљен: 3/9/2019 20:07:55

Прихваћен: 17.3.2019.

* ninajekic@yahoo.com

Наташа З. Антонијевић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

САКАТИ БИЛИ СА ИНИШМАНА МАРТИНА МАКДОНЕ У КОНТЕКСТУ СЕЛЕНИЋЕВОГ ВИЂЕЊА АНГАЖМАНА У ДРАМИ

Предложени рад ће се бавити анализом драме *Сакаћи Били са Инишмана* из угла теоријских ставова о драмском ангажману које је изнео српски писац и критичар Слободан Селенић. За тумачење наведеног драмског комада ће нарочито значајна бити Селенићева тврдња да комбиновање конструктивистичких и натуралистичких елемената драмске форме представља облик свесног пишевог ангажмана. Покушаћемо да покажемо да начин на који Макдона осликава насиље у *Сакаћом Билију са Инишмана* представља сигнал ангажованости његовог драмског опуса. Насиље се у комаду јавља истовремено и као узрок разградње породичних, религијских и политичких односа и као крајњи исход описаног поступка. Упркос покушајима да осмисле своју егзистенцију и последично промене свет у којем обитавају користећи насилне чинове, протагонисти се на крају драме враћају на почетну тачку, чиме се насиље коначно показује као суштински нефункционално. Ипак, *Сакаћи Били са Инишмана* је комад који има отворен крај, чиме остаје отворена и могућност стварне промене света протагониста, а истовремено савременој публици нуди прилику да спозна своје окружење на целисходнији начин.

Кључне речи: ангажована књижевност, савремена драма, постмодернизам, насиље, Мартин Макдона, *Сакаћи Били са Инишмана*, Слободан Селенић

Примљен: 3/15/2019 11:05:13
Прихваћен: 17.3.2019.

* antonijevic.090153@gmail.com

Јелена Р. Тричковска*

Универзитет у Београду,

Филолошки факултет

ИДЕОЛОШКИ ИСКАЗИ У РОМАНУ ПАРАЛЕЛНЕ ПРИПОВЕСТИ ПЕТЕРА НАДАША

Тема се истражује на роману *Паралелне приповјести* Петера Надаша и заснива се на приказивању класних разлика мађарског друштва једног од најпознатијих мађарских аутора савремене књижевности. Идеологије које прате дело Петера Надаша, као што су антисемитизам, комунизам, фашизам, марксизам, лењинизам, нацизам и многе друге, директно су повезане са стањем колективне свести, као и са политичким режимом након Другог светског рата. Радња овог романа се паралелно одиграва у Мађарској и Немачкој, а главни ликови су из једне мађарске и једне немачке породице. Роман обухвата велики временски оквир и на тај начин своју хаотичну прстенасту структуру смешта у Први и Други светски рат, у доба револуције и пада комунизма у Мађарској, као и у доба рушења Берлинског зида. Надаш у свом делу рушењем традиционалне наративне структуре, ствара неправилну мрежу унутрашњих веза и аналогичности међу својим ликовима. Циљ рада је анализа наративних метафора и осврта на структуру власти, на систем и диктатуру једног од тежих периода у мађарској историји, које су слојевито осликане кроз приказе структуре власти у делу Петера Надаша.

Кључне речи: Холокауст, политичке партије, рат, промене режима, власти, структура власти, идеологија

Примљен: 3/8/2019 19:20:26

Прихваћен: 17.3.2019.

* trickovskajelena@gmail.com

Ђорђе Н. Кебара*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

НАУЧНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ О ТЕРМИНОЛОШКИМ ОДРЕДНИЦАМА СВЕТСКА КЊИЖЕВНОСТ И ОПШТА КЊИЖЕВНОСТ

Интенција рада је термилошка класификација опште књижевности у науци о књижевности. Метод је дедуктивна анализа, а термин је представљен путем књижевне критике и текстова, за ово питање, значајних аутора: Гетеа, Ауербаха, Ван Тигена, Велека, Жирмунског; фокус је на научним радовима, али и публикацијама унутар српске науке о књижевности. Као значајне, видимо књижевно-теоријске радове С. Петровића, П. Милосављевића, З. Константиновића, Д. Живковића, М. Солара. Анализа се односи на двоструку распоређеност теорија, у погледу Гетеове представе о светској књижевности, на поделу посебног (национална књижевност) и општег (светска баштина). Термилошко одређење појма општа књижевност, читава се као уопштавање књижевне критике у контексту сегментирања књижевности, књижевника и књижевних епоха. Као засебни структурни делови издвојиће се националне књижевности као затворени континууми, али и претпоставке колонијалних тенденција које има европска, односно, западна наука о књижевности.

Кључне речи: светска књижевност, општа књижевност, национална књижевност, књижевна критика

Примљен: 3/8/2019 16:23:34

Прихваћен: 17.3.2019.

* cowbodzo@yahoo.com

Дајана З. Милованов*

*Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет*

О ВОАЈЕРИЗМУ У КЊИЖЕВНОСТИ – ТЕОРИЈСКИ ОГЛЕД

Рад се бави теоријском анализом воајеризма као феномена који карактерише не само књижевне ликове, већ и приповедне стратегије. Анализиран махом у филмској теорији као елемент односа гледаоца према филму као визуелном медију, воајеризам у књижевности неодвојив је од скопофилије, еротоманије и надзирања и рачуна на поглед у невизуелном медију, што га чини врло сложеним теоријским проблемом. Циљ рада је да представи основне теоријске правце за истраживање воајеризма у модерној књижевности.

Кључне речи: воајеризам, скопофилија, филм, приповедање, поглед

Примљен: 3/8/2019 13:34:19

Прихваћен: 17.3.2019.

* dacam93@gmail.com

Милана М. Гајовић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ФУНКЦИЈЕ КЊИЖЕВНОСТИ У ОРВЕЛОВОЈ И КИШОВОЈ ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ

Рад представља покушај освјетљавања кључних стваралачких начела Џорџа Орвела и Данила Киша кроз тумачење ставова које ова два аутора експлицитно излажу у својим есејима и имплицитно у најважнијим књижевним дјелима. Њихово промишљање о функцији књижевности и о улози коју умјетност има у преобликовању друштвене стварности одликује изразито развијен степен самосвијести. Саморефлексија представља основ за свеукупно преиспитивање улоге човјека у друштвеним и историјским околностима; метапоетички оквир којим се успоставља равнотежа између естетичких и етичких начела (двојство између *homo poeticus* и *homo politicus*), јер оба писца идеју хуманости виде у истинском сагледавању стварности, у чијем средишту мора бити свијест о непоновљивој вриједности појединачног људског бића. Отуд се умјетничка истина изједначава с истином човјека, која је често прикривена идеолошким конструктима. Ангажованост се, по њиховом мишљењу, не огледа само у јавним иступима, већ се врхуни у неодвојивости љепоте и хуманости. Данило Киш је у својим дјелима сачувао естетички принцип, не подредивши га политичком, у чему Орвел не успијева до краја.

Кључне речи: Џорџ Орвел, Данило Киш, функција књижевности, метапоетика, ангажованост, *homo poeticus*, *homo politicus*

Примљен: 3/11/2019 17:12:01

Прихваћен: 17.3.2019.

* milanagajovic@gmail.com

Ђорђе М. Ђурђевић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ЈУНАЦИ АНДЕРСЕНОВИХ БАЈКИ: ПРОБЛЕМ ЧИТАЛАЧКЕ РЕЦЕПЦИЈЕ

Предмет рада јесте преиспитивање позиције и улоге књижевног јунака у читалачкој рецепцији Андерсенових бајки. Осим тога што се образлажу различита појмовно-терминолошка уобличења фигуре књижевна личност/јунак/лик (Томашевски 1972, Калер 1990, Фрај 2007, Бахтин 2010), разматрају се начини на које Андерсен конструише књижевне јунаке, њихове функције у тексту, те ефекти које постижу у читалачком чину. Специфичност Андерсеновог књижевног поступка резултира у томе да књижевни јунаци изазивају одређене емоционалне реакције (саосећање, сажаљење) у реципијенту. Кроз проблематизовање сватања књижевног јунака као хуманоликог конструкта расветљава се механизам у ком књижевни јунаци бартовски заводе читаоца, док се текст скрива иза тезе: Андерсен је дејчи писац. Дериђијанским, игривим прочитавањем Андерсенових бајки, потврђује се то да Андерсен није примарно писац књижевности за децу, те да су ефекти које његови књижевни јунаци остварују у читалачком процесу заслужни за дато одређење.

Кључне речи: књижевни јунак, књижевни лик, књижевна личност, читалачка рецепција, читање, текст, игра

Примљен: 3/8/2019 18:19:21

Прихваћен: 17.3.2019.

* djordje.djurdjevic@filum.kg.ac.rs

Миона Р. Коматина*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

КИШНИ ГЛИСТАЦ АНДРИЈЕ МИЛОШЕВИЋА – ТУМАЧЕЊЕ И АНАЛИЗА

Рад представља анализу књижевних поступака, тема, стила, језика, ликова и композиције у књижевном делу за децу *Кишни глистац* Андрије Милошевића, с посебним освртом на анализу елемената традиције и елемената пастиша на којима писац гради своје дело. Структуру чине три аутономна поетска дела, а чиниоци обједињавања јесу теме храбрости и пријатељства, које ће бити у средишту тематско-мотивске анализе користећи теоријска начела Б. Томашевског. Пажња је усмерена и на функцију хумора као једног од најважнијих елемената књижевности за децу, те ће се у раду приказати кроз која се језичка и стилска средства он реализује и како аутор савременим језиком и употребом жаргона описује митска бића или пак традиционалне теме. Циљ анализе и тумачења дела *Кишни глистац* јесте да прикаже колико је ово дело важно за креирање читалачког укуса деце и младих и на који начин се придружује корпусу дела књижевности за децу.

Кључне речи: Кишни глистац, хумор, традиционално, модерно, књижевност за децу, Андрија Милошевић, читалачки укус

Примљен: 3/13/2019 14:10:52

Прихваћен: 17.3.2019.

* miona.vujinovic@gmail.com

Никола Р. Лалић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

АНДРИЋЕВА ПРИПОВЕТКА *ДЕЦА* И ПРЕВЕНЦИЈА НАСИЉА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Предмет истраживања рада представља испитивање могућности примене Андрићеве приповетке *Деца* у превенцији насиља у основним школама. Насиље се у раду посматра као тежња за поништавањем приче, туђе приче, друге приче, зарад тоталитета сопствене приче. Циљ истраживања представља утврђивање односа савремених прича, које узрокују појаву насиља у основним школама, према идентитетски конструисаним причама у Андрићевом делу које, не трпећи другост, другу причу, производе физичко насиље.

Анализом је утврђено да приповетка *Деца* указује на приче деструктивног дејства и да на обрисима разумевања Андрићевог дела, ученицима у основним школама треба предочити причу као наратив који формира свако наше дело. Указујући на причу, на контуре и механизме приче, можемо умањити њен утицај, а тиме и наша разорна и деструктивна хтења ка поништавању другог, другости, „не-ја” – хтења за разарање туђе приче.

Кључне речи: Андрић, прича, хуманитет, деструкција, школа, насиље

Примљен: 3/8/2019 14:49:58

Прихваћен: 17.3.2019.

* lalic.n.lalic@gmail.com

Магда Г. Миликић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ЕТНИЧКИ ИДЕНТИТЕТИ У АНДРИЋЕВОЈ ПРИПОВЕЦИ ТРИ ДЕЧАКА

У раду се Андрићева приповетка *Три дечака*, настала 1947. године, интерпретира у имаголошком кључу. Идентитет као таква није есенцијалистички појам, већ је продукт имагинирања, те се у тексту тумачи (језички) конструкт овог сложеног процеса, пре свега на примерима ликова у приповеци, који припадају различитим конфесионалним групама. Истраживање се у великој мери заснива на теоријским промишљањима Антонија Д. Смита у студији *Национални идентитети*, као и на поставкама Марије Тодорове у монографији *Имагинарни Балкан*. Уједно се трага и за рикеровским „наративним идентитетом” заједница у приповеци. Ради подробнијег и свеобухватнијег приступа теми, указује се на присуство/одсуство стереотипних представа у карактеризацији ликова, односно у изградњи њихових етничких идентитета. Један од циљева рада је да открије да ли се може и на који начин говорити о „кризи идентитета” у приповеци *Три дечака* Иве Андрића.

Кључне речи: Иво Андрић, *Три дечака*, имагологија, идентитет, Антони Смит, наративни идентитет, криза идентитета

Примљен: 3/13/2019 15:50:38

Прихваћен: 17.3.2019.

* magdamilic95@gmail.com

Милица М. Галић*

Универзитет у Бањој Луци,
Филолошки факултет

ИЗГУБЉЕНО У ПРЕВОДУ: ПОСЉЕДИЦЕ ГУБЉЕЊА КУЛТУРОЛОШКИХ ЕЛЕМЕНАТА И ИГАРА РИЈЕЧИМА У КЊИЖЕВНОМ ПРЕВОЂЕЊУ АНДРИЋА И ВЕРГЕ

Узевши као почетне премисе чињеницу да је књижевност језичка умјетност и да је језик творевина људског интелекта која се користи с циљем изражавања било каквих мисли, намеће се закључак да ће у књижевност ући и све богатство језика, укључујући културолошке елементе, игре ријечима и, на рубној области између ово двоје, народне умотворине. Ако, у даљој анализи узмемо као тачну хипотезу Кармина ди Мартина, према којој је потпуно превођење немогуће (и управо зато неопходно), закључак који може да се изведе је да ће многи квалитети текста бити изгубљени. Колика је цијена тих губитака? Приједлог одговора на ово питање направљен је на основу анализе превода Андрићевог романа *Проклећа авлија* на италијански и Вергиних новела на српски језик. Коначни циљ овог истраживања спроведених на основу теоријских мисли о превођењу је уочавање тенденције губљења културолошких елемената при превођењу.

Кључне речи: теорија превођења, књижевно превођење, *realia*, игре ријечима, народне умотворине

Примљен: 3/15/2019 9:49:51

Прихваћен: 17.3.2019.

* milicamgalic@gmail.com

Милан Б. Громовић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ПРЕВОЂЕЊЕ ВИЗАНТИЈЕ НА ДРУГИ КОНТИНЕНТ: ПРЕПИСКА ИВАНА В. ЛАЛИЋА И ЧАРЛСА СИМИЋА

Полазна тачка у раду јесте проблем „стваралачког” превођења и усклађивања енглеског и српског језичког израза на узорку песама о Византији Ивана В. Лалића које је преводио и приређивао Чарлс Симић. Приказани су примери писама из књиге Светлане Шеатовић Димитријевић *Поглед преко океана: Преписка Ивана В. Лалића и Чарлса Симића 1969–1996*. Приређивањем ове преписке осветљено је приватно и аутентично; „вишак значења” тј. кључ за разумевање односа два песника, који у „оскудном времену” граде пријатељство и чувају властиту дух. У раду је представљен критички осврт на Лалићев и Симићев стваралачки дијалог посредством писама из којег настају темељи дубље комуникације српске и америчке књижевности. Други део рада укључује књижевнотеоријску анализу Симићеве критичке интерпретације реконструисаног византијског мита у Лалићевој поезији и поетици, као и преглед других релевантних ставова о овој теми у српској науци о књижевности.

Кључне речи: Иван В Лалић, Чарлс Симић, преписка, превођење, Византија

Примљен: 2/25/2019 8:42:29

Прихваћен: 17.3.2019.

* milan.grom@gmail.com

Марија М. Шљукић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ФОЛКЛОРНИ ЕЛЕМЕНТИ И ЊИХОВА СИМБОЛИКА У РОМАНУ ДОКТОРА ВАЛЕНТИНА ТРУБАРА И СЕСТРЕ МУ СИМОНЕТЕ ПОВЕСТ ЧУДНОВАТИХ ДОГАЂАЈА У СРБИЈИ МИЛИСАВА САВИЋА

У раду се уочавају и разматрају фолклорни елементи присутни у роману, који се остварују на многолике начине, утичући на разноврсност семантичког самеравања симболике биљака и животиња, народних обичаја и веровања, архаичних и архетипских представа о животу, као и митских, религијских и фантастичних елемената обликованих у роману. Сагледавање ових елемената остварено је аналитичком методом. Писац у свом приповедању трансформише, али и инкорпорира поједине елементе, теме, мотиве и стихове, обичаје, веровања и традицију, формирајући особен и аутентичан наратив, надограђен разноликим и многозначним фолклорним формама. Циљ овог рада представља уочавање и истицање фолклорних елемената у роману, као и начина њиховог остваривања, чиме се усложњава значењско поље овога романа, кроз призму странца, доктора Трубара, који, упознат са српском епиком, долази у Србију како би открио и проучио све слојеве и нијансе народне културе, чиме се долази до занимљивог аспекта посматрања фолклорног кода из визуре странца.

Кључне речи: Милисав Савић, *Доктора Валентина Трубара и сестре му Симонете повести чудноватих догађаја у Србији*, народна култура, фолклорни елементи, фолклорни код, аналитичка метода, доктор Трубар

Примљен: 3/8/2019 21:52:34

Прихваћен: 17.3.2019.

* marijasljukic0402@gmail.com

Сања Г. Бетојевић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ИЗМЕЂУ ПОЕТИКЕ И ФИЛОЗОФИЈЕ – О РОМАНУ КАКО УПОКОЈИТИ ВАМПИРА БОРИСЛАВА ПЕКИЋА

Рад се бави анализом поетике романа *Како упокојити вампира* Борислава Пекића у оквиру поетике српске постмодерне прозе, семантички и методолошки у светлу текстова постструктуралистичких и постмодернистичких теоретичара и филозофа Жака Дериде, Мишела Фукоа, Жан-Франсоа Лиотара и Лудвига Витгенштајна. Пекић уводи формалне иновације и отвара питања великих нарација, историје и западне филозофије, али истовремено неки од аутопоетичких исказа у роману и интервјуима праве отклон од појединих начела постмодернистичке поетике. Кроз фигуру интелектуалца, Пекић критикује савремено друштво и хуманистику уопште, те је циљ истраживања указати на место и значај романа-сотије у оквиру епохе, као својеврсни спој естетике и етике.

Кључне речи: постмодернизам, поетика, историја, дискурс, језик, интелектуалац

Примљен: 3/10/2019 10:46:44

Прихваћен: 17.3.2019.

* sanjaceta@gmail.com

Александра А. Марковић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ЕДЕНСКИ ВРТ – ПРОСТОР АТЛАНТИДЕ БОРИСЛАВА ПЕКИЋА

У раду „Еденски врт – простор Атлантиде Борислава Пекића” циљ је истраживање начина осликавања библијске слике Еденског врта унутар Пекићевог антрополошког епоса *Атлантида*. Компаративном методом, пратећи испреплетеност елемената – првенствено простора, догађаја и ликова – настојали смо утврдити којим поступком поменути елемент бива уткан у Пекићев текст, с обзиром на то да је у питању критика цивилизацијске оријентације и, пре свега, цивилизацијског човека (робота). Дошли смо до закључка да је један од основних Пекићевих поступака осликавања библијске слике простора, деконструкција, односно разградња мита и канонизованих образаца. Пекић се поиграва смислом основне приче, при чему, преобликујући устаљене јединице, тим причама, у свом нарративу, даје ново значење.

Кључне речи: Еденски врт, Атлантида, деконструкција, простор, Бог, човек

Примљен: 3/8/2019 19:43:17
Прихваћен: 17.3.2019.

* saskam94@gmail.com

Татјана Н. Кличковић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

КАРНЕВАЛСКИ ЕЛЕМЕНТИ У РОМАНУ ПОСЛЕДЊА ЉУБАВ У ЦАРИГРАДУ МИЛОРАДА ПАВИЋА

У раду се истражују карневалски елементи у роману *Последња љубав у Цариграду* Милорада Павића, највише са ослонцем на Бахтинову теорију карневала и Кајзерово схватање гротеске, а у контексту Мекхејловог погледа на постмодернизам, за који је карактеристично истицање важности карневала. Гротеска и њен афирмативни карактер у роману функционизовани су потребом за обнављањем и препородом, будући да се посматра у контексту проблема плодности и јаловости. Мотив претеривања у јелу и пићу, типичан за карневал, такође има удела у том проблему, будући да су гозбе, како приватне, тако и свечане, од велике важности у роману. Ђавољи атрибути једног од ликова, који га додатно изолују, доприносе карневалској атмосфери у роману, као и путујућа позоришта, која дају могућност да се роман посматра и у односу према комедији дел арте. У раду се важност карневалских елемената истиче везама са великим темама постмодерне, љубави и смрти.

Кључне речи: постмодерне, карневал, гротеска, комедија дел арте, мотив ђавола, мотив љубави, мотив смрти

Примљен: 3/9/2019 9:21:31

Прихваћен: 17.3.2019.

* shtogod@live.com

Маријана С. Јелисавчић*
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

КО ЈЕ ПРОКЛЕО УКЛЕТУ КУЋУ? МОТИВ УКЛЕТЕ КУЋЕ У РОМАНИМА *КУЋА СА СЕДАМ ЗАБАТА* НАТАНИЈЕЛА ХОТОРНА, *УКЛЕТА КУЋА НА БРДУ* ШИРЛИ ЏЕКСОН И ПРИЧИ *НЕЧИСТА КУЋА* МИЛЕТЕ ЈАКШИЋА

У овом раду бавићемо се једним од главних обележја хорор литературе – уклетом кућом, са освртом на то да су куће на чијим примерима ћемо испитивати важност овог мотива не само стамбени објекти већ и нечији домови. Како се десило да ове куће постану стециште нечисте силе која може бити и уобразиља изазвана поремећеном перцепцијом јунака, али и резултат клетве или урока баченог на породицу или на неког од њених чланова, сагледаћемо на примерима романа *Кућа са седам забата* Натанијела Хоторна, *Уклета кућа на брду* Ширли Џексон и приче *Нечиста кућа* Милете Јакшића. Још једна повезница ових дела су њихове јунакиње – Ефсива, Еленор и неименована девојка из Јакшићеве приче, које се боре против, како се чини, зачараног простора, али и против себе. Циљ рада је утврђивање начина на који аутори са различитих поднебља перципирају кућу као место које посредством човека на којег је деловала нека виша, нечиста сила, може постати контаминирано до те мере да будућност читавих породица зависи од једног објекта. При анализи ових дела и дефинисању њихових заједничких мотива, користићемо се компаративним и херменеутичким приступом.

Кључне речи: клетва, готик, хорор фантастика, америчка књижевност, српска књижевност двадесетог века

Примљен: 3/14/2019 16:48:25
Прихваћен: 17.3.2019.

* marijanamajche@gmail.com

Бирсена Е. Џанковић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

НАРАТОРИ И НАРАТЕРИ У НАСТАСИЈЕВИЋЕВИМ ПРИПОВЕТКАМА

Примарни циљ овога рада јесте анализа приповедне инстанце и приповедне ситуације у приповеткама Момчила Настасијевића сабраним у делима *Из шамног вилајета* и *Хроника моје вароши*. Применом нараторолошких теорија на првом месту одређујемо типове наратора и наратера, као и фокализације/фокализатора који су заступљени у споменутих приповестима, и њихов суоднос и целокупан утицај на саму причу. Дефинисањем типова наратора, наратера и фокализатора, анализом и интерпретацијом истог уочавамо какву функцију споменути елементи имају на догађаје унутар наративног света приче, њену конструкцију, структуру, развој, ток догађаја и разрешење истих. Вођени традиционалним начином нараторолошких проучавања Жерара Женета, и ослањајући се на теоријске поставке Џералда Принса, Манфилда Јана, Мике Бал, као и Штанцла и Римон-Кенан, проучавамо споменуте приповести у наведеном кључу и правимо компаративни преглед Настасијевићевих типова наратора и наратера.

Кључне речи: нараторологија, наратор, наратер, фокализатор, приповедна инстанца, приповедна ситуација, Момчило Настасијевић

Примљен: 3/14/2019 9:13:36

Прихваћен: 17.3.2019.

* birdzan988@gmail.com

Јелена М. Тодоровић Васић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПОЛОЖАЈ ЖЕНЕ У МЕДЕЈИ ЛУЦИЈА АНЕЈА СЕНЕКЕ

Предмет рада је положај жене у Сенекиној *Медеји* са посебним освртом на социјални статус жене и њену природну предодређеност за рађање и одржање породице. С тим у вези, инсистираће се на природној вези каква је веза Медеје мајке и њених синова, али и на односима који су социјално условљени, што подразумева односе према Јасону, Креонту и послузи. Лик Медеје сведочи о жени на размеђи очекиваног и остварљивог, чиме и она сама постаје биће на граници окарактерисано (не) могућношћу задовољења сопствених или туђих очекивања. Нарочиту пажњу ћемо посветити истицању особина које Медеја манифестује, а иначе су својствене мушким ликовима, чиме се она издваја у односу на карактеризацију женских ликова. Циљ рада је представљање положаја Медеје као представнице жена одређеног периода, при чему се стиче увид у могућност промене поменутог положаја, али искључиво кроз карактер сличан Медејином.

Кључне речи: Драма, Сенека, Медеја, жена, положај

Примљен: 3/12/2019 12:02:47

Прихваћен: 17.3.2019.

* jelena.todorovic@filum.kg.ac.rs

Јелена Ђ. Гојић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ЛИК БРИНХИЛДЕ КАО ЦЕНТРАЛНЕ ФИГУРЕ У ПЕСМИ О НИБЕЛУНЗИМА

У раду се бавимо осветљавањем маргинализованог женског лика отелотвореног у Бринхилди у *Песми о Нибелунзима*. *Песма о Нибелунзима* представља спој митских прича о Зигфриду и Бринхилди, са једне стране, и пропасти Бургунђана, са друге стране, при чему је као спона између ова два дела епа означен лик Кримхилде, док се Бринхилда и њена (не)директна делања на одвијање саме радње остављају по страни. Желећи да истражимо Бринхилдин удео у судбини других јунака који су важни за развој њеног лика, истражујемо лик Бринхилде из доступне секундарне литературе, те закључујемо да, уколико се њен лик и помиње, помиње се увек у устаљеном контексту жене ратнице и демонске валкире. Рад има за циљ да покаже да је у лику Бринхилде приказана слика јаке, независне жене која дела у складу са гинекократски уређеним постулатима, при чему је снага њеног покретачког чина оваплоћена у жељи за осветом, која се рађа из љубави и осећајем за неправду. Борећи се са светом патријархата, Бринхилда се не покорава ни пред институцијом брака, а њено делање се осећа до самог краја епа, упркос одсуству појаве и реализације њеног лика у другом делу епа, што потврђује њену јачину као централне фигуре у *Песми о Нибелунзима*.

Кључне речи: Еп о Нибелунзима, Бринхилда, средњи век, жена, брак, матријархат, гинекократија

Примљен: 3/15/2019 10:28:05

Прихваћен: 17.3.2019.

* jelena.gojic.kg@gmail.com

Јована С. Трандафиловић*

Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

ЈЕДАН ЖИВОТ И ЛЕОНЕ ЛЕОНИ КАО РОМАНИ ДЕФОРМАЦИЈЕ

Књижевној критици и теорији давно је познат образовни роман (Bildungsroman) који настаје у XVIII веку у Немачкој. Прототип овог романа је Гетеово дело *Године учења Вилхелма Мајстера*. Међутим, теорија и критика остале су готово неме на антоним образовног романа, тј. на роман деформације, који није ни дефинисан. У нашем раду покушаћемо да дефинишемо овај појам и књижевни жанр, почевши од првог Мопасановог романа *Један живот* и дела Жорж Санд *Леоне Леони*. Након кратког осврта на образовни роман, бавимо се протагонисткињама ових романа, почевши од проблема неадекватне русоовске едукације. Указаћемо на деградацију јунакиња два романа, Жане и Жулијете, која се јавља као последица наметнутог брака и илузија типичним за романтичарску књижевност. Даље ћемо истаћи сличности и разлике између ових протагонисткиња и Еме Бовари и посматрати роман *Леоне Леони* као претечу Флоберовог боваризма. Ови романи говоре о положају жена у XIX веку у Француској, али су уједно сатира и критика боваризма. Посебно ћемо акцентовати чињеницу да су *Један живот* и *Леоне Леони* романи о сплину и губитку идентитета.

Кључне речи: Роман деформације, Ги де Мопасан, Жорж Санд, Један живот, Леоне Леони

Примљен: 3/11/2019 8:02:45

Прихваћен: 17.3.2019.

* jovana123t@hotmail.com

Катарина И. Раденковић*

Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

Елементи аутобиографије и аутофикције у роману *Према истинитој причи* (2015) Делфине де Виган

Циљ овог рада је да укаже на елементе аутобиографије и аутофикције у роману француске ауторке Делфине де Виган *Према истинитој причи* (2015). Анализирањем супротстављених ставова главних јунакиња романа – мистериозне Л. и ауторкине имењакине Делфине, осветљавамо одговоре на питања постоје ли чиста аутобиографија и чиста фикција, како препознати елементе аутобиографије у аутофикцији и обрнуто, те да ли је писање о фикцији подједнако интиман чин као писање о стварним догађајима. Бавећи се ауторкиним уметничким поступком, увиђамо да се аутобиографија и аутофикција стапају у једно и да се њихове границе не могу прецизно уочити. Илузију истинитости ауторка Делфина де Виган остварује умножавајући ефекте реалности, те уводи читаоца у лавиринт саткан од нити стварности и фикције наводећи га да верује, сумња, лута и да се запита шта је то за чим трага у књижевности. Закључујемо најзад и то да аутобиографија и аутофикција никад нису унапред смишљен поступак већ су резултат ауторкине авантуре писања.

Кључне речи: аутобиографија, аутофикција, роман, ефекти реалности, трансформисање стварности

Примљен: 3/8/2019 15:21:06

Прихваћен: 17.3.2019.

* radenkovic.katarina95@gmail.com

Селма Х. Хасановић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ХРОНОТОП ПУТОПИСА ЉУБАВ У ТОСКАНИ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

Примарни циљ овог рада је проучавање хронотопа у путопису *Љубав у Тоскани* Милоша Црњанског, утицај простора и времена на развојни пут јунака. Рад се заснива на Бахтиновој теорији о хронотопу који представља повезаности елемената кретања у времену и простору у оквиру наративног текста. Експресионистички приступ путопису аутору даје могућност да слика унутрашње стање кроз доживљај спољашњости. Феномен пута/путовања јесте основ за дубљу анализу расветљавања проблема основних епских супстанци (времена, простора, догађаја и јунака). Путовање као својеврсни процес на себи својствен начин оставља трага на ментални/психолошки/карактерни развој јунака. Ти „трагови” су суштински за интерпретацију, анализирањем суодноса хронотопа и јунака показале се на који је начин Милош Црњански у овом путопису успео да помири лиричност, документарност, динамичност путовања и дифузну композицију текста.

Кључне речи: хронотоп, простор, време, пут, путовање, јунак, Црњански

Примљен: 3/13/2019 16:08:38

Прихваћен: 17.3.2019.

* selmahasanovicnp@gmail.com

Христина Љ. Аксентијевић*

Универзитет у Нишу,
Филозофски факултет

ВИРТУЕЛНИ ДОМЕНИ ФИКЦИЈЕ И МУЛТИПЛИКАЦИЈА ИНТРАТЕКСТУАЛНИХ ИДЕНТИТЕТА У РОМАНУ *ЦРВЕНИ ПЕТАО ЛЕТИ ПРЕМА НЕБУ* МИОДРАГА БУЛАТОВИЋА

Рад има за циљ истраживање различитих типова виртуелних наратива у фикционалном свету романа *Црвени петао лети према небу*, као и проучавање идентитетских образаца који паралелно фигурирају у актуелном и виртуелном наративном домену дела. Користећи достигнућа когнитивне наратологије, у раду се анализира процес наративне конфигурације романа, са посебним акцентом на виртуелне сегменте у виду неактуелизованих и неостварених могућих алтернатива, који су генерисани менталном активношћу ликова. Будући да садржај овог типа уметнутог виртуелног света најчешће чине нереализоване јунакове жеље, планови за будућност, маштања, погрешне интерпретације догађаја и слично, виртуелни аспект приче, као део когнитивног света јединки, учествује у психолошком профилисању ликова и има значајну карактеризацијску функцију. Поступком унутрашњег рецентрирања остварују се различите релације стварног света текста и његових виртуелних алтернатива, што конституише домен интрауниверзумских односа и води ка мултипликацији идентитета појединих ликова.

Кључне речи: виртуелни наратив, идентитет, свет текста, когнитивна наратологија, психологија лика, карактеризација

Примљен: 3/15/2019 10:47:45

Прихваћен: 17.3.2019.

* tinaksentijevic@yahoo.com

Тијана М. Јовановић*

Институт за књижевност и уметност,
Београд

ИНТЕРТЕКСТУАЛНЕ ВЕЗЕ У РОМАНУ *РАСПУСТ* (*LES VACANCES*) ЖИЛИ ВОЛКЕНШТАЈН

Циљ овог рада је истраживање различитих облика интертекстуалних и интермедијалних веза које спајају роман *Распуст* (*Les Vacances*, Editions P.O.L, 2015) француске списатељице Жили Волкенштајн са књижевним делом грофице Де Сегир и филмовима Ерика Ромера. Кроз причу о изгубљеној филмској адаптацији романа *Узорне девојчице* (*Les petites filles modèles*), роман *Распуст* усложњава однос документарних података и фиктивне грађе користећи се низом експлицитних и имплицитних транстекстуалних веза – цитата, референци и алузија. Као што је случај и у претходним романима Жили Волкенштајн (*Colloque sentimentale*, *L'Excuse*), сплет случаја и нужности условљава судбине књижевних ликова, професорке Софи Богородиск и докторанта Пола де Френеза, тако да њихови животи постају палимпсести или адаптације уметничких дела које истражују. Осим осврта на дијалог који роман успоставља са конкретним филмским и књижевним делима, биће речи и о жанровским везама са традицијом „академског” или „универзитетског” романа (*campus novel*).

Кључне речи: Интертекстуалност, француска књижевност, Жили Волкенштајн, Софи Ростопшин, грофица Де Сегир, Ерик Ромер

Примљен: 3/8/2019 18:18:31

Прихваћен: 17.3.2019.

* ophelie813@gmail.com

Милица Д. Миловановић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ПОЗИВ НА ОТКРОВЕЊЕ: ИНТЕРТЕКСТУАЛНЕ АЛУЗИЈЕ У РОМАНУ *БЛЕДА ВАТРА* ВЛАДИМИРА НАБОКОВА

Циљ овог рада је да пружи кратак преглед интертекстуалних алузија датих у једном од најнеобичнијих постмодернистичких романа, *Бледа ватра* Владимира Набокова, којих, судећи према неким критичарима, у поменутом делу има више од пет стотина. У уводном делу рада биће дат осврт на поменуту специфичност форме тј. саставне делове романа (Предговор, поему у четири певања, Коментар и Регистар). Потом ће бити речи о Кинботовом Коментару, а централни део рада бавиће се дефиницијом интертекстуалности и њеним развојним етапама, те обиљем референци на канонска дела англоамеричке књижевности.

Кључне речи: Владимир Набоков, *Бледа ватра*, интертекстуалност, алузије, англоамеричка књижевност

Примљен: 1/19/2019 22:07:25

Прихваћен: 17.3.2019.

* milicam589@gmail.com

Милош С. Арсић*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ У РОМАНУ КОЛЕКЦИОНАР ЏОНА ФАУЛСА

Рад анализира значења појма интертекстуалности из перспективе његове оријентације у контексту романа *Колекционар Џона Фаулса*. Интертекстуалност је у делима овог аутора средство остварења референтности у сагласју са композицијом, којом се обиље перспектива истиче колико и интертекстуалним референцама. Читалац остаје ускраћен за личну перспективу аутора, јер је Фаулс не форсира. Интертекстуалност је за Фаулса заправо поступак оспоравања доминантних перспектива, због чега су као примарне методе истраживања одабране дескрипција протагониста, дефинисање начина на који они тумаче догађаје и пореде их са књижевним ликовима и указивање на подударности одабраних интертекстуалних референци. Од читаоца се очекује да буде активан, да превазиђе само једну тачку гледишта и сагледа овај роман, његове теме и ликове из више углова. Циљ рада је да укаже да у случају романа *Колекционар*, везе између интертекстуалних референци и перспектива протагониста не приказују односе и перспективе протагониста онаквима какви они јесу, већ какви нису, а заблуде које протагонисти имају о себи самима постављене су у први план управо посредством интертекстуалности.

Кључне речи: *Колекционар*, Џон Фаулс, интертекстуалност

Примљен: 3/10/2019 17:09:13

Прихваћен: 17.3.2019.

* milosars@mts.rs

Александра З. Стојановић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ДИСТОПИЈСКО ЧИТАЊЕ ВЕЛИКОГ ГЕТСБИЈА И 1984.

У овом раду ћемо покушати да покажемо да роман *Велики Гетсби* Ф. Скота Фицџералда може да се тумачи као дистопијски роман. Како бисмо илустровали могућност оваквог тумачења, посматраћемо сличности између наведеног романа и романа *1984*. Џорџа Орвела, који се у књижевном канону усталио као дистопија. Имајући у виду да је роман *1984*. препознат као дистопијски роман који поседује елементе карактеристичне за дистопијски жанр, компаративном анализом поменутог романа и *Великог Гетсбија* овај рад настоји да читаоцима предочи могућност другачијег тумачења Фицџералдовога романа. Посматраћемо сличности између наведених романа у погледу организације друштва описаних у њима, опште атмосфере времена у којима су смештене њихове радње, њихових протагониста, мотива свевидећих очију, као и односа протагониста према прошлости. Повлачећи паралеле између наведених романа покушаћемо да установимо да је могуће сагледати *Великог Гетсбија* као дистопијски роман.

Кључне речи: Френсис Скот Фицџералд, Велики Гетсби, Џорџ Орвел, Хиљаду деветсто осамдесет четврта, дистопија, дистопијско читање

Примљен: 3/8/2019 15:06:26
Прихваћен: 17.3.2019.

* sandra.stojanovic95@hotmail.com

Тамара Н. Јаневска*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

УТИЦАЈ ТРАУМЕ НА СПОСОБНОСТ ГОВОРА У АУТОБИОГРАФИЈИ *ЗНАМ ЗАШТО ПТИЦА У КАВЕЗУ ПЕВА* МАЈЕ АНЦЕЛУ

Предмет рада представља анализа прве аутобиографије америчке списатељице Маје Анцелу *Знам зашто птица у кавезу пева*. У раду ћемо се позабавити питањем односа трауме и језика. С обзиром на то да се међу жртвама трауматичног догађаја често супротстављају потреба да се прича исприча и немогућност причања, рад ћемо започети теоријском позадином о самој динамици трауме у оквиру чега ћемо истаћи узроке, трагове и последице трауме. Стога, један од циљева рада јесте да се на основу анализираних примера из аутобиографије покаже утицај трауме на способност говора. Потом ћемо се усредсредити на значај вербализације самог искуства. Поћи ћемо од претпоставке да језик представља оруђе у савладавању трауматичног догађаја, док ћемо одговарајућим примерима покушати да поткрепимо ову хипотезу. Наше истраживање иде у смеру закључка да језик игра важну улогу у савладавању трауме и реконструисању догађаја који махом бивају потиснути или избрисани из сећања.

Кључне речи: Траума, језик, аутобиографија, *Знам зашто птица у кавезу пева*, Маја Анцелу

Примљен: 3/8/2019 14:22:55

Прихваћен: 17.3.2019.

* tammjanevska@gmail.com

Наташа М. Милојевић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ЗЛОЧИН, КАЗНА И ТРАУМА: ПЕРСПЕКТИВА ПОЧИНИОЦА У РОМАНУ *СВЕ ПТИЦЕ ПЕВАЈУ* ИВИ ВАЈЛД

Неизрецивост трауме као један од најчешће употребљаваних израза у дискурсу трауме бива отеловљен у роману *Све птице певају* у облику нелинеарне антонимичне приповести која, пратећи рад трауме, сведочи не само о трауматичном искуству главне јунакиње већ и о другости унутар себе изазваној трауматичним искуством. Рад има за циљ да кроз анализу трауматичног у роману, ослањајући се на теорије Кети Карут, Шошане Фелман, Доминика Лакапре и других теоретичара трауме, укаже на чињеницу да духови прошлости и елементи похођења у роману не симболизују само ум прогоњен кривицом због почињеног злочина већ указују и на незалечену трауму почињеница. Одбијајући да свесно приступи чак и менталној репрезентацији трауматичног догађаја и темпорално удаљавајући сопствено од Другог, Џејк осуђује себе на извршење казне без пресуде, оставши вечно заробљена у цикличности кошмара, утвара и потраге за траумом разрушеним домом.

Кључне речи: Иви Вајлд, траума, починилац, кривица, Другост, антонимична приповест

Примљен: 3/8/2019 13:26:14
Прихваћен: 17.3.2019.

* natasa.milojevic@outlook.com

Ђорђе Р. Радовановић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

ПРОСТОР СУИЦИДАЛНЕ СЛОБОДЕ У РОМАНУ *ЗЛИ ДУСИ* Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГ

Циљ рада је да укаже на превратничку улогу коју роман *Зли души* има у успостављању модерничке епохалне парадигме кроз тематизацију суицидалног дискурса. Разрешавајући вековну, хамлетовску дилему „Бити или не бити” (то јест „Убити се или се не убити”) у корист самоубиства, инжењер Кирилов, један од јунака романа, конституише се као модерничка фигура у истовременој потрази за простором суицидалне слободе и пропасти свог пројекта срачунаог на одабир ефектног тренутка у коме би самоубиство изазвало последицу колективног хуманог ослобођења. Двосмисленост суицидалног чина први пут је у овом Достојевском роману препозната као истовременост тежње за новом метафизиком и осуђености те метафизике на пропаст. Слобода логичког опредељења за суицид коју Кирилов истиче не представља само тачку пресека у којој се божанска и људска природа и моћ разилазе, већ и тачку у којој се излази из свеопштег дискурса репресије према самоубиству (религијског, филозофског, па и будућег биополитичког) који га чини табуизираним или захтева оправдане разлоге да би се самоубиство извршило. Суицид постаје неуралгично чвориште човекове слободе и немоћи да се са том слободом ма шта учини.

Кључне речи: модернизам, самоубиство, слобода, Достојевски, *Зли души*

Примљен: 3/15/2019 17:42:28

Прихваћен: 17.3.2019.

* djordje.radovanovic@filum.kg.ac.rs

Јасмина Б. Тешовић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

НАДМОЋ ОБЈЕК(А)ТА НАД СУБЈЕКТОМ У ПРОЗИ БРАТ ДАВИДА АЛБАХАРИЈА

У раду се бавимо тумачењем категорије простора у роману *Браћ* Давида Албахарија. Покретање овог истраживачког питања мотивисано је недоумицом да ли је актер Албахаријевог романа одиста неурачунљив, у смислу да му се привиђа како је намештај у његовом дому постао „узнемиравајуће живахан”, или је пак реч о томе да његово „лудило” имплицира стицање новог знања о свету и стварима, које се једноставно не може пренети никоме до ономе ко је и сам „померио памећу”. Захваљујући увидима Мишела де Сортоа о реторици ходања и Фредерика Џејмсона о доминантности категорије простора над нашом свакодневицом, у раду настојимо да осветлимо догађање простора и децентрирање, односно распадање субјекта у роману *Браћ*, које те процесе неизбежно прати. Очекујемо и да гомилање намештаја у роману потврди идеју о губитку метафизичке вере модерног човека, што за Албахаријевог јунака значи јављање *horror vacui*.

Кључне речи: простор, намештај, субјекат, објекат, Давид Албахари

Примљен: 3/14/2019 15:58:22

Прихваћен: 17.3.2019.

* tesovicbjasmina@gmail.com

Марија И. Слобода*

Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

НА РАЗМЕЂИ ДВЕЈУ ПОЕТИКА: ОД РОМАНТИЗМА КА РЕАЛИЗМУ У СРПСКОЈ ПОЕЗИЈИ

У раду се сагледавају зачеци и еволутивни ток српске реалистичке поезије (превасходно лирике), уз утврђивање односа према романтичарској поетици. Прате се промене изазване унутрашњим разлозима (оскудан репертоар емотивних стања, истрошена лексика и тематско-мотивски регистар, уз клишетизацију) и спољашњим чиниоцима (утицај водећих критичара тога доба, статус лирике у периодици, апологија прозе и научних метода). Наводе се представници који, у књижевноисторијском поретку, припадају размеђи романтичарске и реалистичке поезије, те нагињу поетици реализма. Прате се промене на плану жанровске распрострањености, тематско-мотивског комплекса, облика стиха и строфе, односа према стварности. Као једна од специфичности додира двеју поетика издваја се појава песничке приповетке, односно реалистичке приповетке у стиху. Даје се допринос утемељеној чињеници о преображају лирике тога доба према реалистичким начелима.

Кључне речи: романтизам, реализам, поетика, поезија, лирика, песничка приповетка

Примљен: 3/7/2019 18:49:51

Прихваћен: 17.3.2019.

* marija.sloboda@gmail.com

Ана Д. Козић*
Универзитет у Београду,
Филолошки факултет

ПРОБЛЕМ ПЕСНИЧКЕ САМОСВЕСТИ У ПОЕЗИЈИ ВОЈИСЛАВА ИЛИЋА

У средишту пажње овог рада налазе се лирске песме Војислава Илића у којима долазе до изражаја његови поетички и естетички ставови. Пружа се преглед песама у којима је лирски субјекат свестан себе као песника и у којима проговара о смислу поезије, улози песника, песничкој инспирацији, задацима уметника, као и о односу уметника према сопственом делу. Посебна пажња посвећена је тумачењу песама „Под покровом снежним природа почива”, „Кад се угаси сунце и тама на земљу сађе” и „Досада, магла и тама”. Ове песме повезује ауторефлексивност и аутореференцијалност песничке речи, субјективизација израза, суморна и тескобна атмосфера, као и контраст између лирског субјекта и окружења у којем се налази. У раду се истиче и значај Војислава Илића у развоју модерне српске поезије и модерне мисли о поезији, као и његов утицај на песнике друге половине XX века, па на тај начин рад покреће и питања песничког односа према традицији, историјској и културној прошлости.

Кључне речи: Војислав Илић, песничка самосвест, поезија, лирски субјекат, песник, поетика, аутопоетика

*Примљен: 3/7/2019 14:14:07
Прихваћен: 17.3.2019.*

* ana.kozic@hotmail.com

Милица Р. Софинкић*
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

БОШКО ТОКИН У МИЦИЋЕВОМ ЗЕНИТУ (1921–1922)

Бошко Токин (1894–1953) значајно је име авангарде, чије су заслуге драстично скрајнуте у историји српске књижевности. У реду са Токиновом поезијом и прозом, као недовољно истраженим деловима његовог опуса, налази се и публицистички рад овог родоначелника филмског новинарства код нас. Важним се, на том плану, чини Токинова сарадња у авангардном часопису *Зеници*, с обзиром на то да у њему објављује текстове из домена различитих уметности, који репрезентативно осликавају аутора интересовања, док су одраз и доминантних преокупација његовог укупног стваралаштва. Такође, један је од твораца „Манифеста зенитизма”. Овим радом, ослањајући се на поновно читање дела Бошка Токина, истражује се његова аутопоетичка, односно теоријска и критичка мисао о уметности. Акцентује се Токиново присуство у *Зеници*, уз осврт и указивање на оне сегменте опуса који су настали на истородној идејној позадини.

Кључне речи: Зенит, зенитизам, Бошко Токин, авангарда, филм

Примљен: 3/8/2019 16:49:14
Прихваћен: 17.3.2019.

* sofinkicmilica@gmail.com

Емина С. Перић Комненовић*
Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

СТИЛСКО ОБЛИКОВАЊЕ ПРОСТОРА У ЗБИРЦИ ПЕСАМА КУПИНОВО МИЛОСАВА ТЕШИЋА

Полазећи од књижевнокритичких увида о поетици Милосава Тешића, од којих се најчешће понавља увид о лексичкој слојевитости песничког језика, настојимо да у раду испитамо које песничке поступке Милосав Тешић користи при обликовању слика простора у збирци *Купиново*. Укрштајем лингвостилистичке анализе и феноменолошког приступа књижевном делу тежимо да разазнамо законитости формирања песничких слика које су у вези са просторним феноменима. Један од циљева истраживања јесте откривање везе између обликовања феномена простора и самообликовања песничког субјекта. Очекивани резултати заснивају се на увидима о тематизацији културне историје и карактеристичној фреквентности одређених стилских фигура (етимолошке фигуре, фигуре понављања итд.) и топонима у поезији Милосава Тешића.

Кључне речи: лингвостилистика, феноменологија, топоними, простор, песничке слике, Милосав Тешић, постмодернизам

Примљен: 3/12/2019 8:47:41

Прихваћен: 17.3.2019.

* eminaperic1993@gmail.com

Олга С. Стојадиновић*

Универзитет у Београду,

Филолошки факултет

О ПЕСНИЧКОЈ ФИЛОЛОГИЈИ КРОЗ СТВАРАЛАШТВО БРАНИМИРА КРШИЋА

Предмет нашег рада представља песничка филологија, односно, ставови о језику које песници исказују кроз своју лирику. Корпус рада чине збирке песама Бранимира Кршића, кога смо одабрали за анализу због савремености и филолошког образовања. Циљ истраживања био је да пронађемо лепе и занимљиве примере песничке филологије и на тај начин потврдимо њено постојање, а такође да укажемо на чињеницу да песник-филолог поседује истанчан сензибилитет који је у стању да спозна и научно образложи 'чудо језика', поред способности да га интуитивно осети и емотивно пренесе у виду песничког исказа.

Целокупан рад настао је под утицајем чланка проф. др академика Предрага Пипера под називом „О песничкој филологији”.

Кључне речи: Песничка филологија, Предраг Пипер, Бранимир Кршић, поезија, језик

Примљен: 3/8/2019 22:22:30

Прихваћен: 17.3.2019.

* oljastojadinovic9@gmail.com

Јелена Ђ. Весковић*

Универзитет у Крагујевцу,
Филолошко-уметнички факултет

МИТСКИ ЕЛЕМЕНТИ У ПАСТОРАЛНОМ АМБИЈЕНТУ ПРИКАЗАЊА ОД ПОРОДА ЈЕЗУСОВА МАВРА ВЕТРАНОВИЋА

Предмет овог рада засниваће се на представљању митска тема које се у дубровачкој ренесансној драми уграђују и у жанр црквених приказања. У драми *Од порода Језусова*, у духу средњовековних црквених приказања, представљају се најзначајнији хришћански догађаји – рођење Исуса Христа, као и својерстан приказ Христовог страдања и васкрсења у пророчанству ремете с краја драме. Особеност Ветрановићевих драма је у томе што тему рођења Исуса Христа поставља у пасторални амбијент у којем живе пастири, виле и сибиле. Покушаћемо да представимо на који начин се митски свет успоставља у првенствено реалан живот, а потом преплиће и са аспектама религијске теме. С друге стране, посматраћемо на који начин рођење Исуса Христа постаје блиско реалном свету, обичном човеку, јер се Ветрановић осим психологизацијом како светих личности, тако и обичних људи – пастира, и митских ликова, служи и амбијенталним усавршавањем приказа драме постављајући је у пасторалну слику природе и живота. Циљ овог истраживања је постављање ширег прегледа преплитања хришћанских и митских мотива у „природи” као основној сцени Ветрановићевих драма.

Кључне речи: дубровачка драма, црквено приказање, природа, рођење Исуса Христа, виле, пастири

Примљен: 3/13/2019 13:07:37

Прихваћен: 17.3.2019.

* jeca.veska@gmail.com

Сања Н. Ратковић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ТРАГИЧНИ ДОГАЂАЈИ ИЗ НАЦИОНАЛНЕ ИСТОРИЈЕ КАО ТЕМАТСКИ ПРЕДЛОЖАК *ЖИТИЈА ПРЕПОДОБНАГО СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНАГО*

Догађаји из националне историје представљају један од основних предлогака *Житија преподобнаго Стефана Првовенчанаго* Викентија Ракића. Предмет овог рада јесте препознавање тих догађаја у делу и сагледавање оног трагичног у њима. На основу прецизно наведених датума и имена, које је писац брижно уносио у своје дело, открива се о којим догађајима из националне прошлости је реч. Потом, у складу са релевантном историјском и књижевнотеоријском литературом, говори се о ономе што је трагично у издвојеним догађајима. Указивање на подударност или одступање од историјских догађаја у делу је саставни део овог истраживања.

Кључне речи: трагично, национално, тематски предлогак, историја, религиозни еп

Примљен: 3/12/2019 18:09:39

Прихваћен: 17.3.2019.

* sanjaratkovic1989@gmail.com

Сузана М. Симић*

Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

ЛИК КНЕЗА МИХАИЛА ОБРЕНОВИЋА У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ: КОМПАРАТИВНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ

Предмет анализе овог рада је кнез Михаило као лице у драми *Кнез Михаило* Светлане Велмар Јанковић и као лик у романима *Кнез Михаило* Душана Баранина и *Убише књаза* Живограда Лазића. Приликом анализе сагледан је драмски лик владара, мотивисаност његових поступака са освртом на аутентичне историјске податке. Светлана Велмар Јанковић је у драмском облику испричала причу о кнезу Михаилу и његовом времену. Историјска кнежева личност остављена је по страни, а пажња је посвећена његовом унутарњем лику. Циљ рада је да се предоче сродности и разлике између драме и романа, у вези с начинима на које је у њима конституисан лик кнеза Михаила. Истраживањем ће бити показано у којој мери су се наведени аутори, при обликовању лика владара, ослањали на аутентичне историјске податке. Драмски портрет Михаила Обреновића подудар се са оним портретом који су приказали Душан Баранин и Живоград Лазић. У истраживању је заступљена компаративна метода.

Кључне речи: Кнез, драма, роман, историја, убиство

Примљен: 3/8/2019 19:32:58

Прихваћен: 17.3.2019.

* sukasimic@gmail.com

Горица Д. Радмиловић*
Универзитет у Новом Саду,
Филозофски факултет

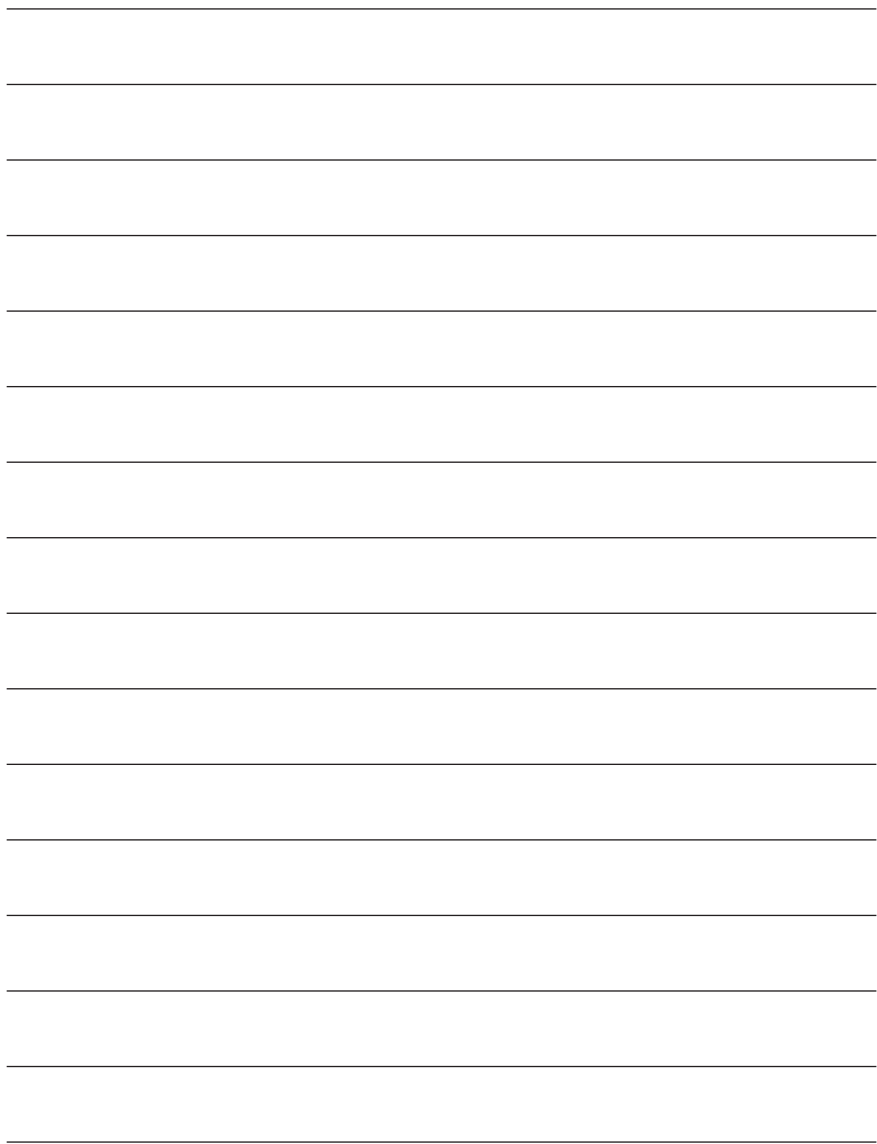
ЖИВОЈИН БАЛУГЦИЋ И МИЛАН СТОЈАДИНОВИЋ У ЕМБАХАДАМА МИЛОША ЦРЊАНСКОГ

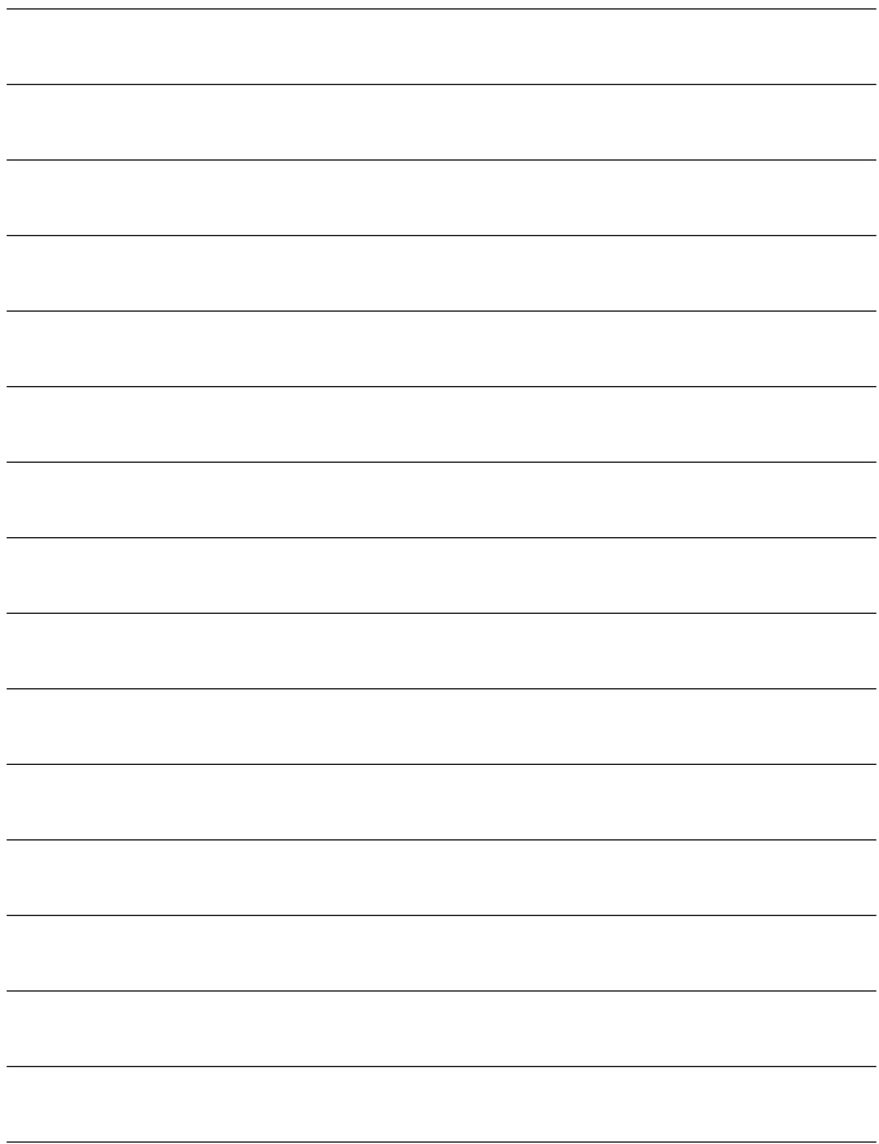
У раду се полази од тезе да политички живот једне државе неретко долази у контакт и са светом књижевности. Мисли се на вредности које се у једном друштву званично промовишу а писац, по природи свога позива (који свакако подразумева савесност и свесност), често улази у сферу политике, подржавајући или одбацујући те вредности. Милош Црњански (1893–1977) свакако јесте значајна личност у српској књижевности, али његово политичко ангажовање остаје скрајнуто. Писац у својој мемоарској прози под насловом *Ембахаде* описује политичку сцену Краљевине СХС (потом Краљевине Југославије) посредством две личности које су представљале државу у иностранству – Живојина Балугџића, дипломату у Берлину, и Милана Стојадиновића, дипломату у Риму. Циљ рада јесте да се докаже разлика у приказивању наведених личности подстакнута искуством писца, те приказ политичке сцене из перспективе Милоша Црњанског док је боравио у Берлину и Риму као аташе за културу.

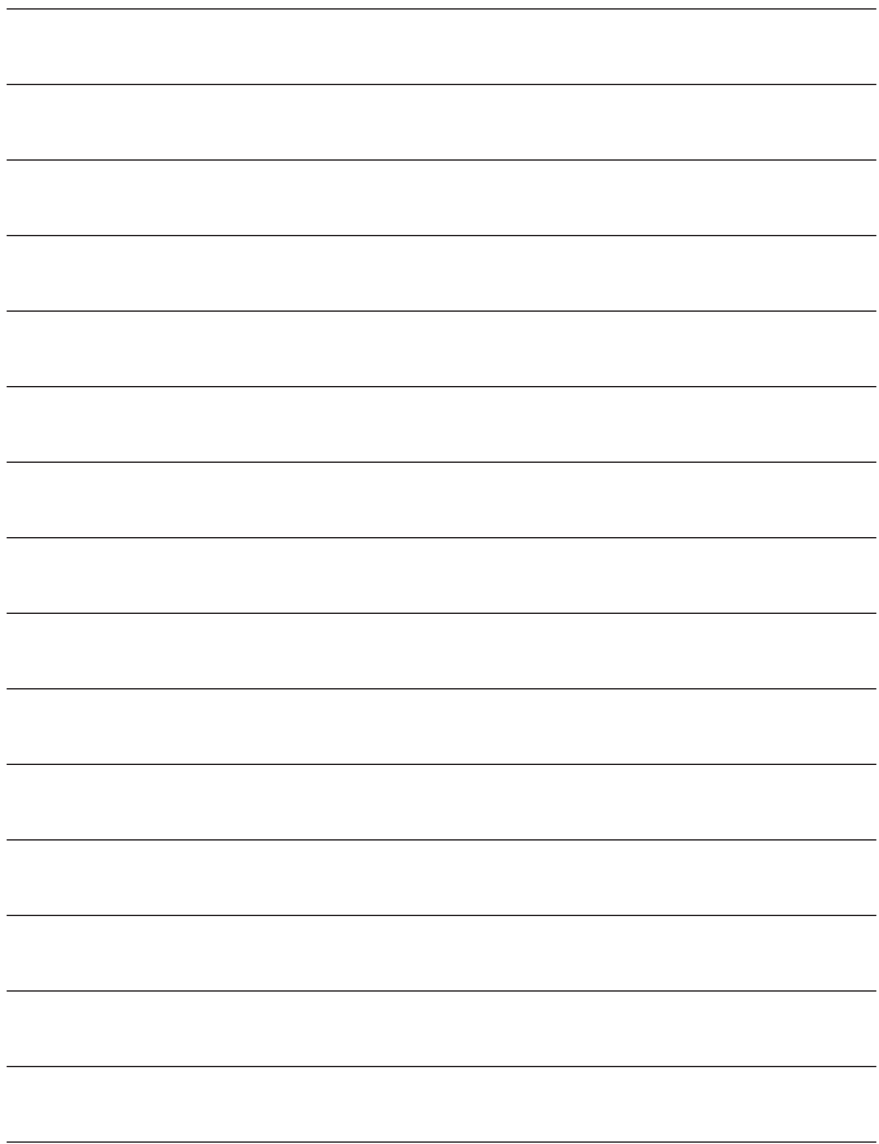
Кључне речи: Милош Црњански, Живојин Балугџић, Милан Стојадиновић, политика, књижевност

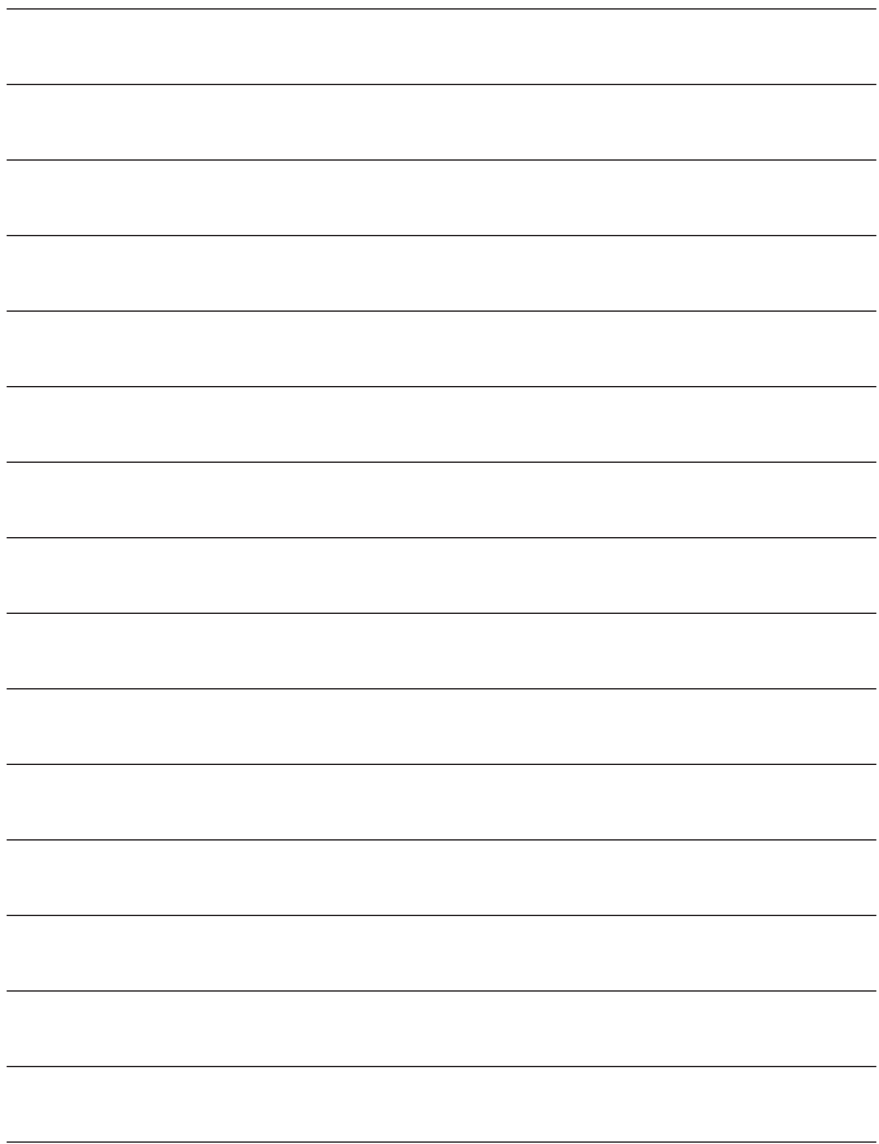
Примљен: 3/14/2019 12:29:27
Прихваћен: 17.3.2019.

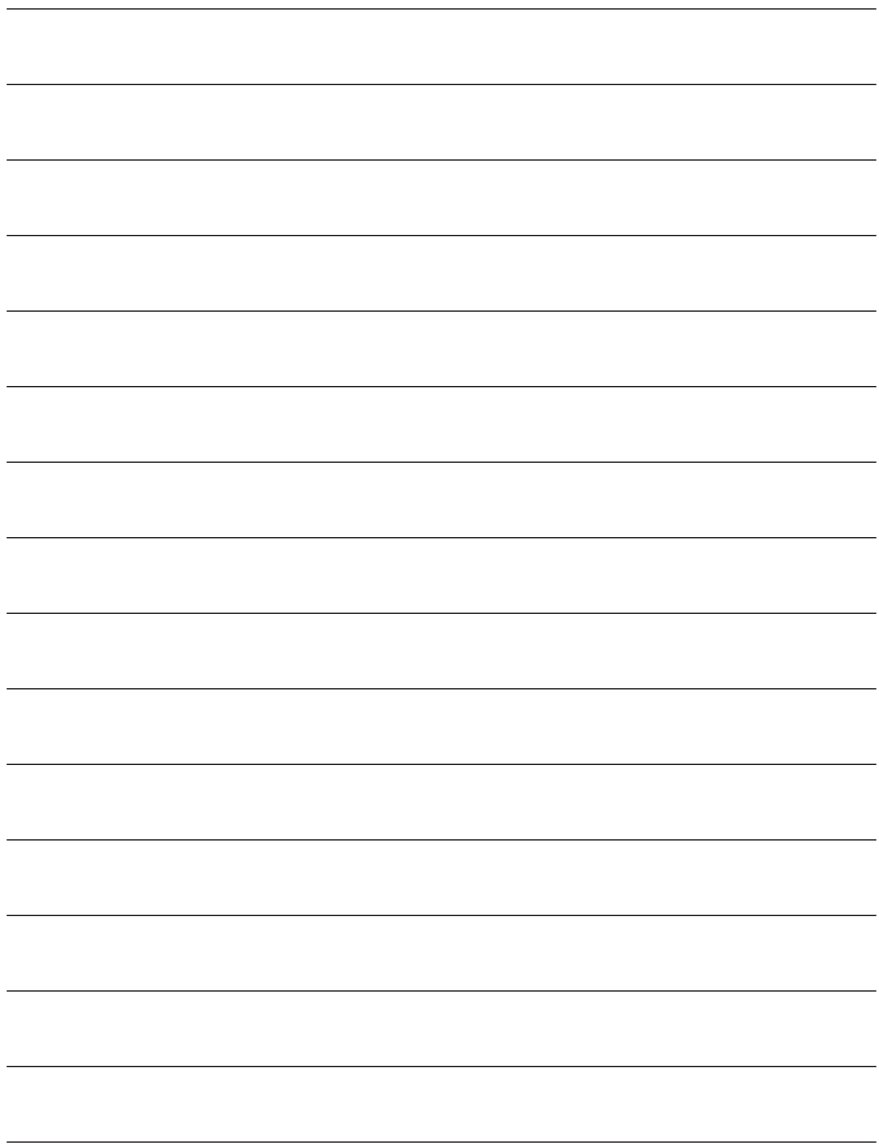
* goricaradmilovic212@gmail.com

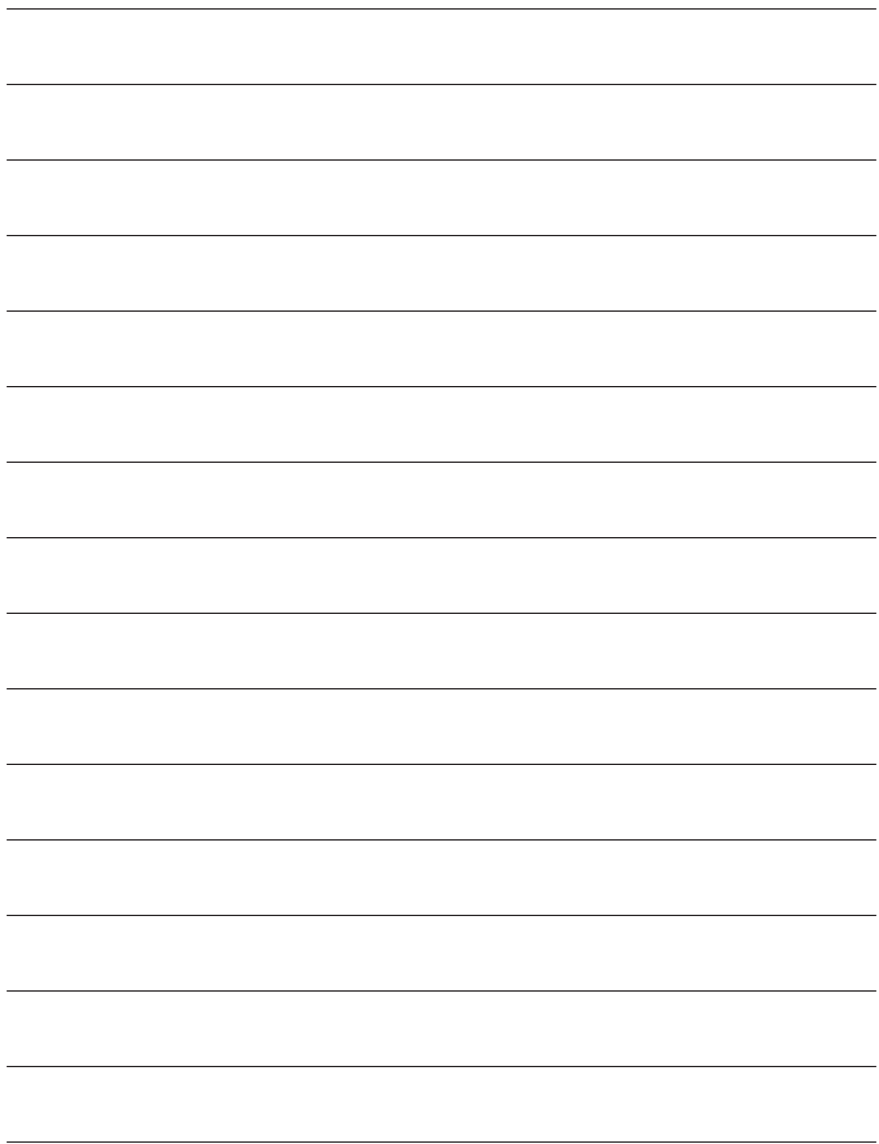

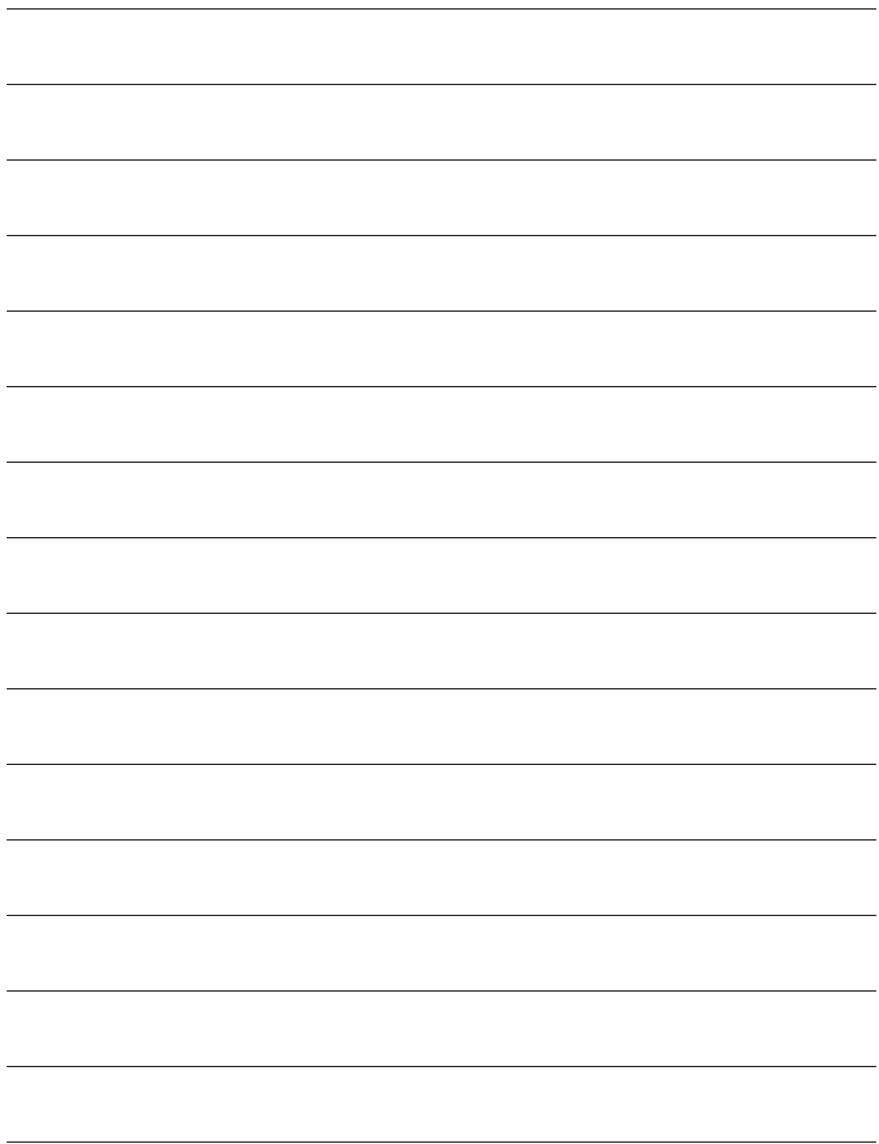

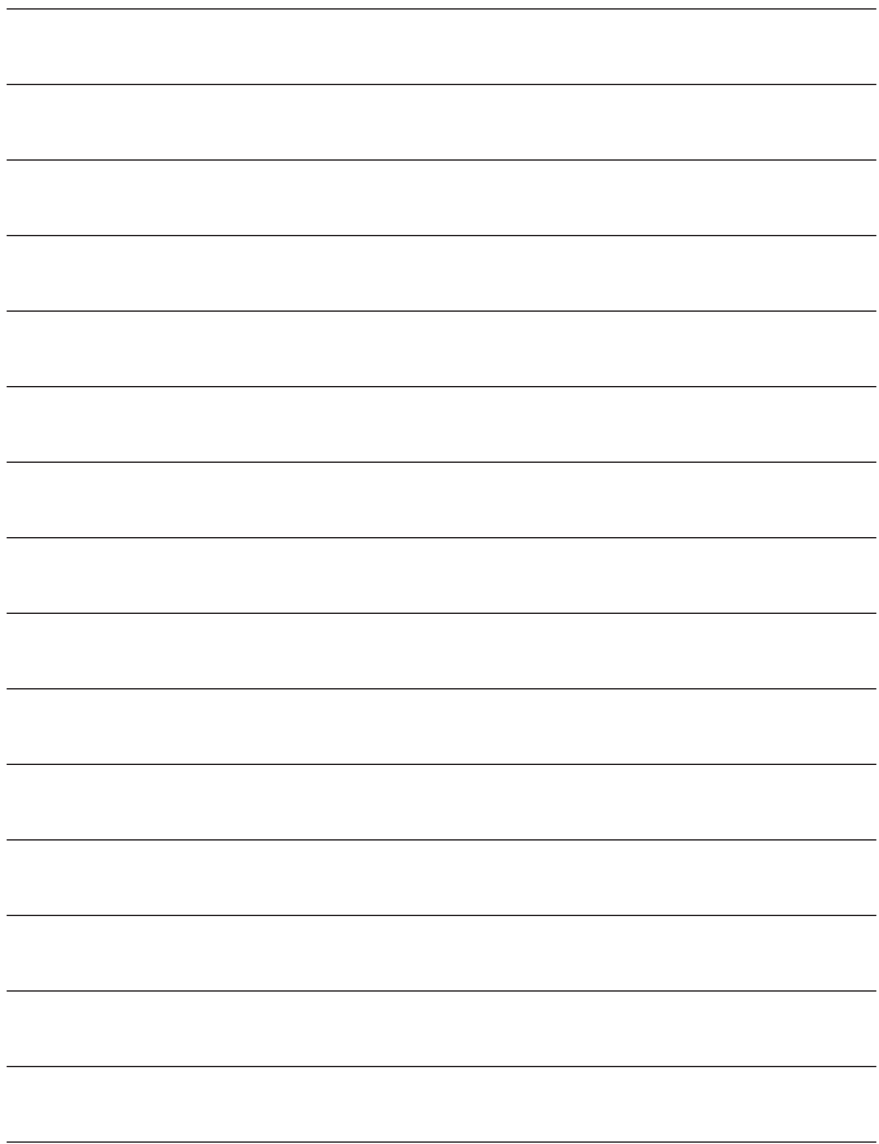

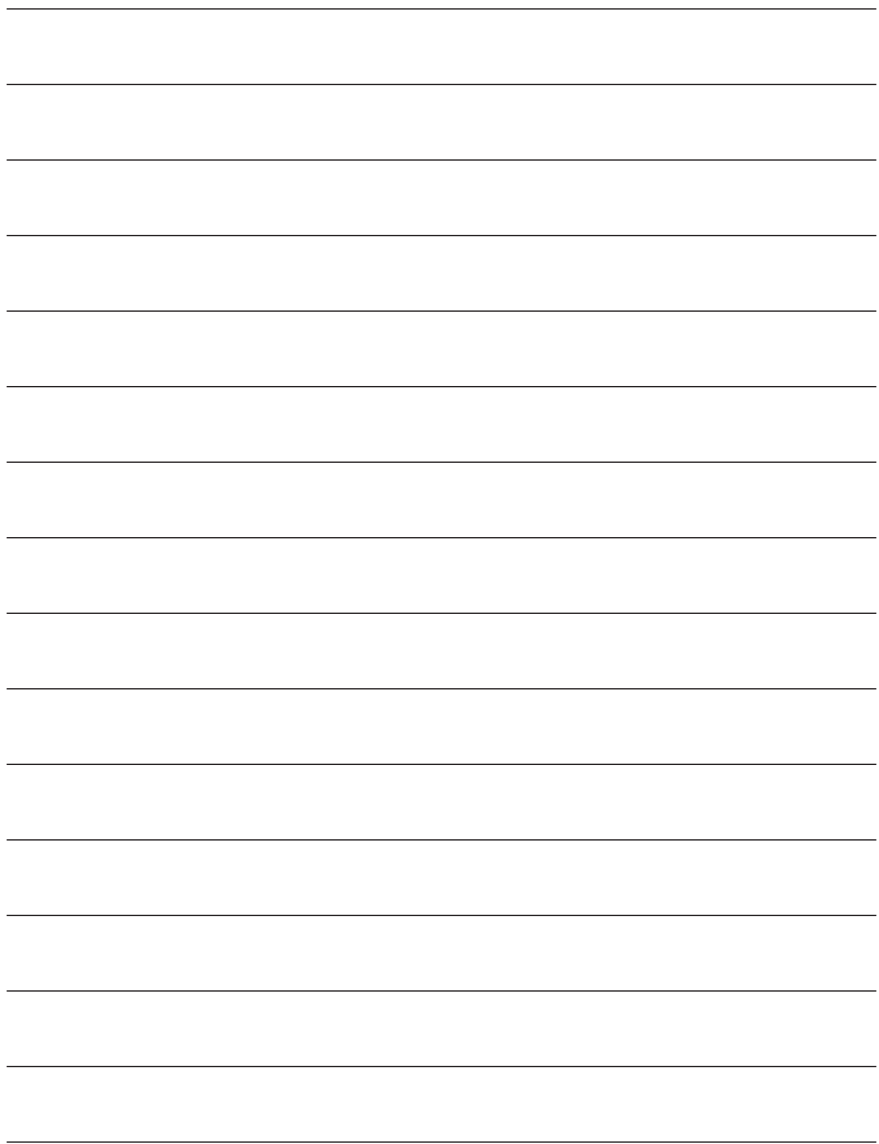

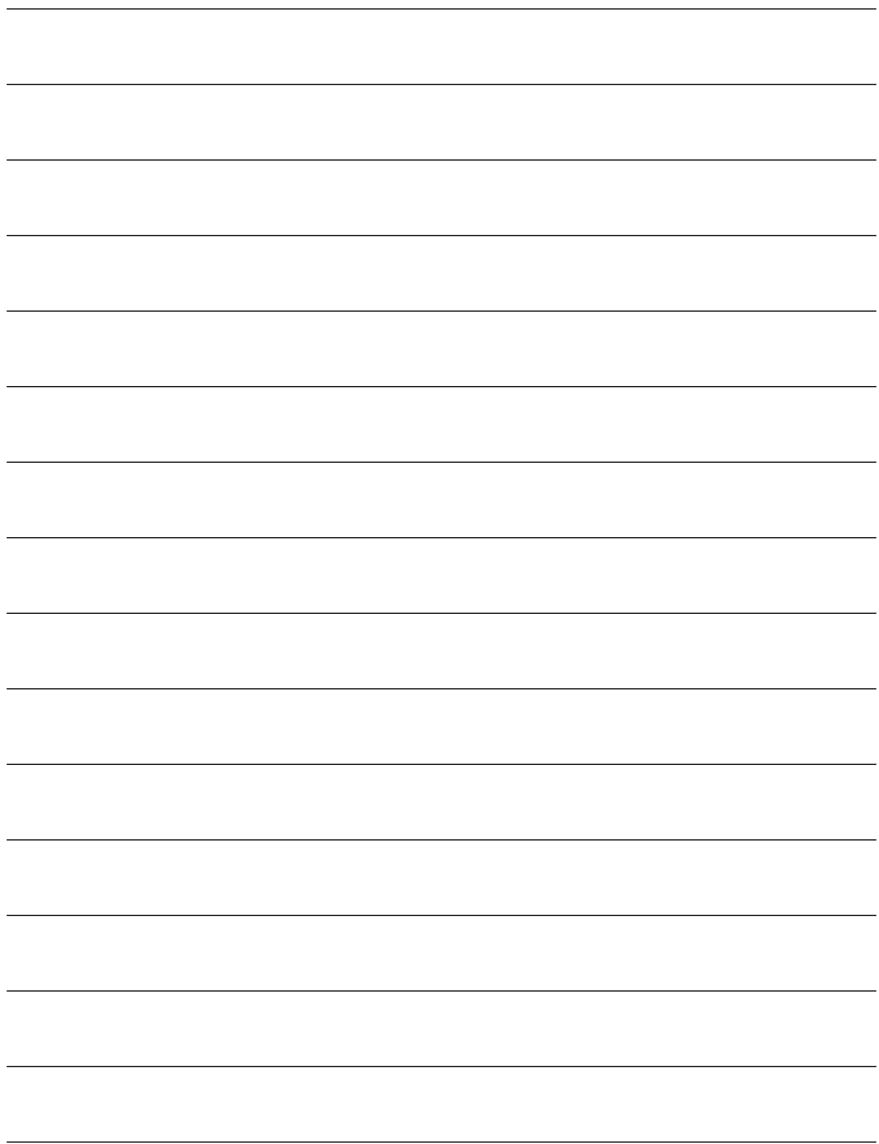

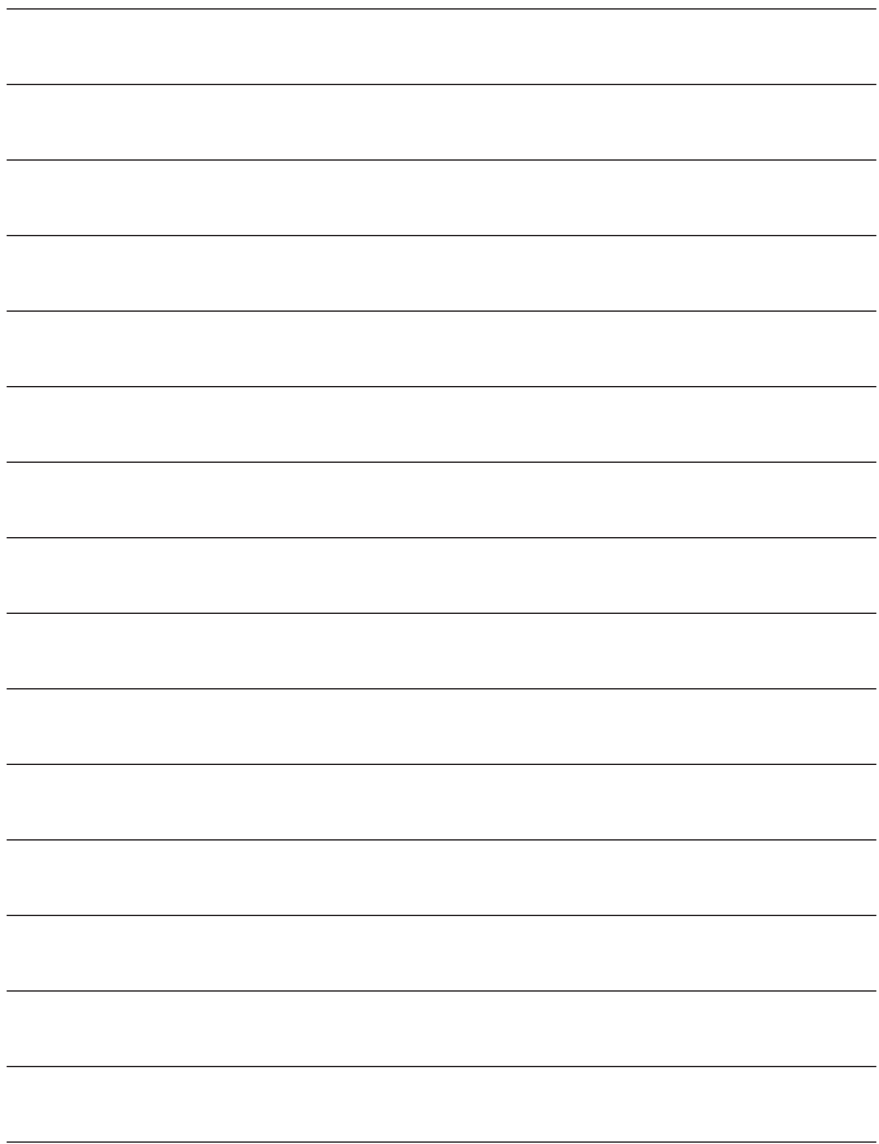

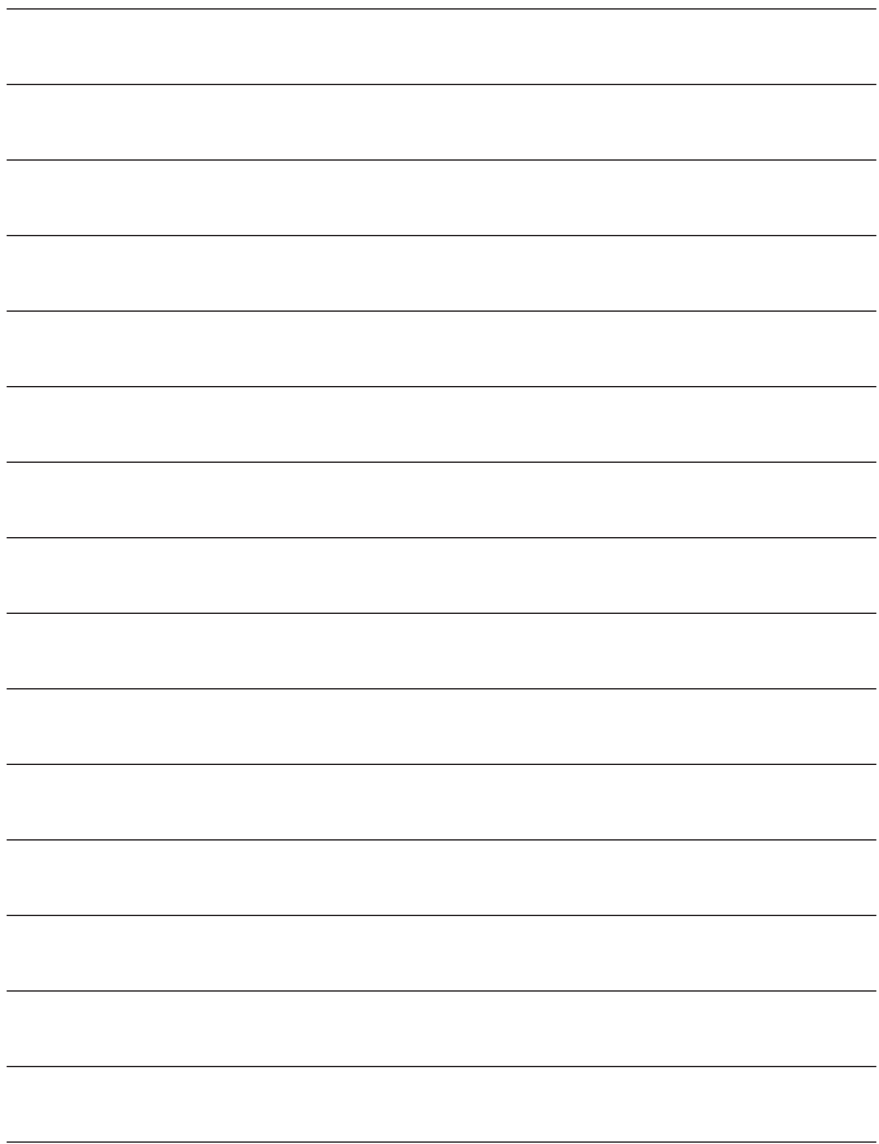

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу
САВРЕМЕНА ПРОУЧАВАЊА ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
Књига резимеа са XI научног скупа младих филолога Србије,
одржаног 30. марта 2019. године
на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу

Коректура

Др Тања Танасковић
Александра Матић

За издавача

Проф. мр Зоран Комадина
Декан Филолошко-уметничког факултета

Технички уредник

Стефан Секулић

Тираж

120

ISBN

978-86-80796-36-9